

Annem

İlk Öğretmenim

SEMİNUR ÖZDEMİR

ANNEM, İLK ÖĞRETMENİM
ŞEMSİNUR ÖZDEMİR

Annem

İlk Öğretmenim

ŞEMSİNUR ÖZDEMİR

ANNEM, İLK ÖĞRETMENİM

Copyright © Gül Yurdu Yayınları, 2008

Bu eserin tüm yayın hakları Işık Ltd. Şti.'ne aittir.

Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Ltd. Şti.'nin önceden yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör

Seyit N. ERKAL

Görsel Yönetmen

Engin ÇİFTÇİ

Kapak

İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni

Necmi TOPAL

ISBN

978-975-9105-28-0

Yayın Numarası

30

Basım Yeri ve Yılı

Çağlayan Matbaası Sarıç Yolu Üzeri No: 7

Gaziemir/İZMİR

Tel: (0232) 252 20 96

Nisan 2008

Genel Dağıtım

Gökkuşaklı Pazarlama ve Dağıtım

Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi

Mahmutbey/İSTANBUL

Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Gül Yurdu Yayınları

Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5

34676 Üsküdar/İSTANBUL

Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20

www.gulyurduyayinlari.com

İÇİNDEKİLER

Giriş.....	9
Çocuklarımızı kim terbiye ediyor?	9
Çocuklarımıza değerlerimizi hayatın içinde yaşayarak öğretelim	13
Yusuf, ibadet ve duayı tabii bir ortamda öğrenmiş	14
Her akşam hikâye okuyup dua etmişler	14
Yolculuklar eğlenceli bir eğitime dönüşmüş	15
Komşularından çocuklarına ders vermesini istiyor	16
Önce Cennet'i anlattılar	16
İyi şeyler yaparsanız Allah daha çok sever	17
Çocukların arkadaşlarını ve öğretmenlerini mutlaka tanıyın.....	17
Anne karında bile dış hayattan etkileniyorlar	17
Ayşe Hanım ile Mahmut Bey'in nasıl bir metodu var?	18
Çocukları terbiye etmenin yaşı ve zamanı yok	21
Kardeşler birbirinin yardımına koşuyor	23
Anne-baba aynı dili konuşmalı	24
8 yaşındaki Yusuf aşkı soruyor	25
Hatice Hanım ile İbrahim Bey'in çocuklarına davranışı nasıldı?	27
Çocuklarımın önce güzel ahlâklı olmasını istiyorum	29
Kızmak çözüm değil	31
Ağabeylik yapacak örnek gençler buldum	32
Önce bizim kitap okuduğumuzu gördüler	32
Güzel ahlâkı öğretmek çok önemli	33
Çocuk olduklarını unutmamak lazım	34
Turan ailesinin çocuklarıyla ilişkileri nasıldı?	34

Annem bize ibadetleri ve örtünmeyi sevdi	37
Örtünmeleri için hiçbir zaman zorlamadım	40
Kızlar evcilik oynarken eteklerini kısaltıyordu... ..	41
Namaz hassasiyeti için kızına teşekkür etti	42
Ayşenur Hanım: Anne bütün meslekleri üzerinde taşımalı	43
Şulener: Annem benim fikrimi sorar	43
Rüveyda: İnsanda manevî tesettür de olmalı	44
Ayşenur Hanım: Çocuklarla sokakta oyun anlaşması yaptık.....	44
Bütün çocuklara özel davranılmalı.....	45
Ayşenur Hanım: Ev hanımıyım ama sadece yemek pişirip çocuk bakmıyorum	46
Ayşenur Hanım kızlarını yetiştirirken nelere dikkat etti?	46
Çocuklarımız güzel Ramazan hatıraları biriktirebilirsin diye... ..	47
“Allah’a söz verdim, orucumu bozamam!”	48
Kadir: Camide teravih kılmak çok zevkli	50
Ahmet: Ramazan yardımlaşma ayıdır.....	51
Ağabeylerimin buzdolabı bomboş!	51
Avcı ailesinde ramazana özel neler yapılıyor?	52
Peygamber Efendimiz’in (s.a.s.) güzel ahlâkını ancak yaşayarak öğretebiliriz .	53
Nerede olursan ol, sokağa çıksan da markete gitsen de Allah’tan kork ...	55
...Çünkü Peygamberimiz öyle diyor!	55
Kutlu Doğum’a özel program	56
Çocuklar Peygamberimiz’i (s.a.s.) ne güzel anlatıyor	57
Ayşe ve Raşit Yurtseven çocuklara Allah’ı ve Peygamberimiz’i nasıl tanıttı ve sevdi?.....	60
5 Yaşında, henüz “r”leri söyleyemiyor ama Kur’an’ı 3 ayda hatmetti.....	61
Çok güzel oldu... Çok güzel oldu.....	63
Sorularına bıkmadan cevap verdik.....	64
Fatma Hanım Furkan’ın eğitimi için neler yaptı?	65
6 Yaşında Kur’ân-ı Kerim’i hatmetti, şimdi hâfızlığa çalışıyor	67
Hâfız, yaşayan ve yürüyen Kur’ân’dır.....	70
Sevim Hanım, Muhammed Ekrem Eymen’i nasıl çalıştırdı?	71
Analar, sadece evlatlarını değil dünyanın derdini yüklenir omuzlarına.....	72
Annelerimizin şefkati her yere yayılmalı	75
Farika Teymur Artır: Anne olmak için çocuğu dünyaya getirmek yetmez....	76

İçindekiler

Çalışan anne olmak kolay değil	78
Zeynep: Anneme okuldan kaçacağımı bile söyleyebiliyorum	79
Emine: Annemle her şeyimi konuşabilirim	79
Rümeysa: Bazen ‘annem çalışmasa’ diyorum	80
Şebnem Güler Karacan: Anne olunca hayata bakışım değişti	80
Saniye Öztürk: Kadınlar zayıftır; ama anneler güçlüdür	81
Hazım: Annem yeteneklerimizi geliştirmek için çalıştı	83
Tarık: Çalışmak onu mutlu ediyor	83
‘Yap’ demeden önce kendimiz yapmaya çalıştık	84
Evlatlarımız en önemli eserimizdir	85
Özlem Yeprem: Anne olunca kendi annemi daha iyi anladım	85
Anne ile baba sorumluluk açısından eşittir	87
Yıldız Ramazanoğlu: Anneler, kendilerini zulme uğrayan her insandan sorumlu hissederler	88
Anneler kendilerine yeni alan açmalı.....	89
Annelik, Allah’ın emanetlerine sahip çıkmaktır	91
“Çocuklarım, Allah’ın bana emanet ettiği kullarıdır”	92
“Birey olduklarını baştan kabullendim”	94
Anneler kızlar elbette ama... ..	95
Çocuklar annelerini değerlendiriyor.....	96
Samiye Hanım: Çocuklarımın başarılı olmasını istiyorum	97
Çocuklarım için dua ediyorum	97
Mutlu olmanın maddi imkânlarla bir ilgisi yok	97
İlk aldığım Anneler Günü hediyesi tuzluktu	98
Çocuklar sevgisini nasıl gösteriyor?.....	98
Üvey anneciğim seni çok seviyorum.....	99
Evde üvey kelimesi kullanılmıyor	101
Esra: Arkadaşlarım “Senin annen mi öz, bizim ki mi?” diye soruyor	103
Halime hanım: “Kızlarımı hep şımarttım”	104
Yetim kızları büyütüp evlendirdikten sonra kendi evladına kavuştu.....	105
Erdoğan Yazıcı: “İşim bitince koşa koşa eve geliyorum”	107
Nevin Yazıcı: “Rabbim her hanıma anneliği tattırsın”	108
Engelli çocuğu vefat eden anne, engellilere okuma yazma öğretti	109
İnsanların tavırları daha çok üzdü	110

GİRİŞ

ÇOCUKLARIMIZI KİM TERBİYE EDİYOR?

Annem, benim ilk öğretmenim. Hayata dair her ne varsa önce ondan öğrendim. Zihnime kazınan ilk resim onun yüzüydü. Dokunuşunu özlediğim ilk el annemin eliydi. Onu canımdan aziz bilmem için beni dünyaya getirirken çektiği sancılar yeter. Ama o hiç bununla yetinmedi. Başta sevgisi olmak üzere elinde, dilinde, kalbinde ne varsa bana aktarmak için çabaladı. Gücünün yetmediği yerde ise duaya durdu ve iyilik adına ne varsa 'Kudreti Sonsuz'dan istedi. Evladının kendisinden daha ileride olmasını isteyen analardan biriydi sadece. Hem hangi anne, yavrusunun kötülüklerle karşılaşmasını ister ki?

Ne yazık ki, bugünün ebeveynleri eski kuşaklar kadar şanslı değil. Her ne kadar çoğunun hayatında yokluk öyküleri olsa da, en azından evladını kendi elleriyle yetiştirme bahçiyarlığını yaşadı onlar. Oysa bugün, evlatlarımıza iyi örnek olamadığımız gibi, onları çevrenin olumsuz şartlarından nasıl koruyacağımızı bilemediğimiz için de şaşkınlık. Modern hayat anlayışının insanı sonuna kadar tüketime ve bedensel hazlara

yönlendirdiği günümüzde, bu dünyanın bir de ötesi olduğunu, yaptığımız ve yapmadığımız her şeyden sorumlu olduğumuzu idrak etmemiz ve ettirmemiz gerekiyor. Şu bir gerçek ki, artık çocuklarımızı bizim yetiştirdiğimizi iddia etmek çok zor.

Evlatlarımız, geleceğe saçtığımız tohumlardır. Onları ne kadar iyi yetiştirebilirsek dünyanın geleceğinden de o kadar ümitli olabiliriz. İletişim çağında çocuklarımızı bizim dışımızda yönlendiren birçok unsur var. Ayrıca, kendi davranışlarımıza rağmen onların daha düzgün bir hayatı olmasını beklemek de boş bir hayal. Çünkü bir çocuk daha ana rahmine düşmeden anne-baba adayının karakterine göre şekillenmeye başlıyor. Bu sebeple evlenmeye karar verirken sadece bir eş değil, çocuğumuzun anne veya babasını seçtiğimizi düşünmeliyiz. Hamilelik döneminde anne adayının yaptığı her şey, bebeğin ruhsal ve bedensel yapısını etkilemektedir. Bugün, bebeklerin anne karnında iken öğrenmeye başladığı, tat alma duyularının geliştiği, 6. aydan itibaren dışarıdaki seslere tepki verdiği biliniyor. Dünyaya gözünü açtığı ilk dakikalardan itibaren çevresiyle ilgilenmeye başlayan bebeğin kişiliği, bundan sonra hem ailesinin hem çevresinin etkisiyle şekillenmeye devam ediyor. Dolayısıyla, çocuğunu inandığı değerlere göre yetiştirmek isteyen ebeveynler, o doğmadan önce örnek bir hayat düzeni kurmaya başlamalıdır.

Çocuklar 6 yaşına kadar bir kamera gibi gördüğü her şeyi kaydeder. Yeri geldiğinde başkasında gördüğü bir davranışı taklit eder. Bir evde ahlâkî değerlerle donanmış, çevresine duyarlı ve insanlara saygılı yetişkinler yaşıyorsa orada büyüyen çocuk bunları öğrenecektir. Sağlam temeller üzerine hayatını bina eden kişinin dışarıdan gelen etkenlerle yanlış istikametlere sapması düşük bir ihtimaldir. Anne babalar olarak, her hâlimizle çocuklarımıza model olduğumuzu unutmadan, on-

lardan beklediğimiz davranışları önce kendimiz yaşamalı ve davranışlarımızla örnek olmalıyız.

Bu kitaptaki bilgileri toplamaya başladığımda bugün üç yaşında olan oğlum henüz doğmamıştı. Çok değerli hanımlarla yaptığım görüşmelerin bir kısmını onu beklerken bir kısmını da büyütürken gerçekleştirdim. Bu yüzden, hedefim sadece belli konularda sorular sorup cevabını okurlarımıza ulaştırmak olmadı. Çoğu zaman onların hayatında kendi sorularımın cevabını aradım. Dolayısıyla hayli uzun konuşmalar/tartışmalar yaptık. Öğrendiklerimin kimini hemen uygulamaya çalıştım. Kimini de ileride lazım olur diye bir kenara not ettim. Ailem dergisinde yayımlarken kısaltmak veya çıkarmak zorunda kaldığım konuları burada ekleme şansı buldum. Zaman içinde karşılaştığım sorunlarla nasıl baş edeceğimi düşünürken yine imdada onların hayat tecrübeleri yetişti.

Tecrübelerini bizimle paylaşan anneler farklı kültür ve eğitime sahipti; ama hepsinin ortak noktası, çocuklarını geleceğe en iyi şekilde hazırlama ve onları ahlâkî değerlere sahip, erdemli insanlar olarak yetiştirebilme arzusuydu. Tecrübelerini benimle ve Ailem okurlarıyla paylaştıkları için her birine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Dilerim, dergi sayfalarından çıkarıp bir araya getirdiğimiz bu örnekler okuyan herkes için istifadeli olur.

Şemsinur Özdemir

ÇOCUKLARIMIZA DEĞERLERİMİZİ YAŞAYARAK ÖĞRETELİM

Ayşe Öztürk, Tarık ve Yusuf adında iki erkek çocuk annesi. Çocuklarını iyi terbiye etmenin yanında ahlâki değerlerini ve inançlarını da sağlam temellere oturtabilmek için büyük gayret gösteriyor.

Çocukların daha anne karnındayken dışarıdan gelen etkilere açık olduğu bilinen bir gerçek. Özellikle annesinin bulunduğu ruh hâllerini; heyecanlarını, korkularını ya da mutluluğunu, huzurunu bebekler ilk aylardan itibaren hissediyor. Yedinci aydan sonra da dışarıdan gelen sesleri duyuyor ve doğduktan sonra bu sesleri daha kolay tanıyorlar. Çocukları terbiye etmede ilk öğretmen olan annelere babalardan daha çok iş düşüyor. İki erkek çocuk annesi Ayşe Hanım, çocuklarını iyi terbiye etmenin yanında dinî inançlarını da en baştan sağlam temellere oturtabilmek için büyük gayret gösteren bilinçli bir anne. Özellikle büyük oğlu Tarık ile ilk tecrübesi

olduğu için daha çok ilgilenmiş. Dört yaşındaki Yusuf'ta ise ilki kadar zorlanmamış; çünkü Yusuf birçok şeyi abisiyle birlikte yaparak öğrenmiş.

Yusuf, ibadet ve duayı tabii bir ortamda öğrenmiş

Yusuf'un hiçbir zaman inançla ilgili teorik sorularının olmadığını ifade eden Ayşe Hanım, bunu evlerinde dinî hayatın yaşanmasına bağlıyor. Tarık, anne ve babasının yaptığı ibadet ve duaları görerek kendisine okudukları kitapları dinleyerek doğal bir ortamda almış eğitimini. Anne–babasını namaz kılarken görmüş ve onları taklit ederek namazı öğrenmiş. Babasının evde olduğu zamanlarda cemaatle kılınan namazlara katılmış. Anne–babası ona hiçbir zaman namaz kıl demiyor; ama Tarık onların sıkışık ve zor zamanlarda bile namazlarını vaktinde kılabilmek için nasıl gayret gösterdiklerini görüyor. Şu anda istediği ve ihtiyaç duyduğu zaman namaz kılıyor; ama vakti geldiğinde Allah'ın bütün çocuklardan aksatmadan namaz kılmasını isteyeceğinin de bilincinde.

Her akşam hikâye okuyup dua etmişler

Tarık'ın İslamî kavramları öğrenmesinde ve inançlarının yerleşmesinde yatmadan önce annesi ve bazen babasıyla birlikte okudukları hikâye kitapları çok etkili olmuş. Tarık, daha üç yaşına gelmeden Kur'ân-ı Kerim'de anlatılan peygamber kıssalarının tamamını birlikte okumuşlar. Bu arada sorularını da cevapladıkları için Allah'ı daha iyi tanımış. Tarık şimdi bu kıssaları ve hikâyeleri tam olarak hatırlamasa bile olayları yorumlayışında ve anlayışının şekillenmesinde bunların etkisini göstereceğine inanıyor Ayşe Hanım. Bir de uyumadan önce

dua etmeyi öğretmiş oğluna. Her akşam önce hikâyeye okumuş, sonra birlikte dua etmişler. Duanın çocukların güven duygusunun gelişiminde çok etkili olduğunu belirten Ayşe Hanım şu örneği veriyor:

“17 Ağustos 1997’deki depremde daha dört yaşındaydı. Büyük depremi ve artçı sarsıntıları hep birlikte yaşadık. Deprem olurken hemen bir kenara çekilip dua okumaya başladık. Evi boşaltmamız gerektiğinde de arabayla giderken yol boyunca bildiği tüm sûreleri okuyup ardından Allah’ın hepimizi koruması için kendine göre dua okurdu. Öyle bir anda anne babasının dışında daha büyük bir güce, kendini ve her şeyi yaratan Allah’a sığınması gerektiğinin farkındaydı.”

Yolculuklar eğlenceli bir eğitime dönüşmüş

Ayşe Hanım, Tarık’a iki yaşındayken en kısa dua olan Rabbi Yessir’i anlamıyla birlikte öğretmiş. Üç yaşındayken 5–6 sûre biliyormuş. Mealini ezberletmese de, mesela Fil sûresinde olduğu gibi sûreyle birlikte içinde geçen hikâyeleri de anlatmış. Oğluna bir şeyler öğretmek için belli çalışma saatleri ayırmaya gerek görmemiş. Özellikle arabayla yolculuk yaparken, işi biraz da eğlenceye çevirerek koro hâlinde tekrar yaptırarak çocuğun hafızasına iyice yerleştirmiş.

Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (sallallahü aleyhi ve sellem), bir hadisinde “Her çocuk (İslam hakikatini kabul edecek bir) fitrat üzere doğar. Bu hâl konuşma hâline kadar devam eder. Onu ebeveyni Yahudi veya Hristiyan veya müşrik veya mecusî yapar.” diyor. Ayşe Hanım da özellikle okula başladıktan sonra çocukları eskisi gibi kontrol etmenin mümkün olmadığına dikkat çekerek, “Okula başladıktan sonra bizden çıkıyor ve yeni bir çevre ediniyor. Bu noktada kendi oto kont-

rol mekanizmasının devreye girmesi gerekiyor. Bunun için de küçük yaşta birçok ahlâkî prensibin ve inanç esaslarının zihninde yerleşmesi lazım.” diyor.

Komşularından çocuklarına ders vermesini istiyor

Tarık, Kur’ân-ı Kerim okumayı ilkokula başladıktan sonra öğrenmiş; ancak çeşitli boyama kitaplarından ve bilgisayar oyunlarından alfabeye aşına olduğu için öğrenmekte zorlanmamış. Ayşe Hanım, çeşitli oyunlarla ve yakın diyalog kurularak çocukların öğrenmesinin kolaylaştırılabileceğini söylüyor. Aksi hâlde zorla bir şey öğreilmeye kalkışınca veya öğrenemediği zaman baskı yapıldığında çocuğun nefret etmesine yol açılıyor. Çocukların Kur’ân okumayı ve sûre ezberlemeyi yaşitlarıyla birlikte başka birinin nezaretinde daha kolay başaracağına inanan Ayşe Hanım, komşusundan kendi çocuklarıyla birlikte Tarık ve Yusuf’a da ders vermesini istemiş. Çocuklar, iki sene yaz aylarında arkadaşlarıyla birlikte hem oynamanın hem Kur’ân öğrenmenin güzelliğini, heyecanını yaşamış. Ayşe Hanım küçük oğlu Yusuf için çok gayret sarf etmemiş; çünkü ağabeyi yaparken birçok şeyi o da öğrenmiş. Uyumadan önce ağabeyi okurken Fatiha’yı ezberlemiş. Şimdiden alfabeyi ve kısa duaları öğrenmiş.

Önce Cennet’i anlattılar

Ailelerin çocuklarını yetiştirirken yaptıkları en büyük hatalardan biri de çocuğu Allah’tan korkutmaları ve “Allah seni yakar veya yakacak.” diyerek çocuğun hata yapmasını, yaramazlıklarını engellemeye çalışmaları. Ayşe Hanım böyle bir hataya düşmemiş ve Tarık’a önce Cennet’i anlatmış. Çocuklar; insanın

yaptığı şeylerin iyi veya kötü mutlaka bir karşılığının olduğunu anlamaya başladıkları zaman Cehennem'i de kavramışlar.

İyi şeyler yaparsanız Allah daha çok sever

Ayşe Hanım diyor ki: "Çocuklarıma, Allah'ın çocukları çok sevdiğini ama iyi şeyler yaparlarsa daha çok seveceğini anlattım. Kötü bir şey yaptıklarında da eğer bundan hemen pişman olurlarsa Allah'ın onları sevmeye devam edeceğini, pişman olmazlarsa üzüleceğini öğrettim. Okuduğumuz hikâye ve kıssalarla bunları daha iyi anladılar. Allah'ı, kendisini ve her şeyi yaratan, rızık veren, merhametli, insanları seven ve güzel şeyler yapmalarını isteyen şeklinde tanıyorlar. Dua edip de istedikleri şey olmayınca her şeyin bir vakti olduğunu ve Allah'ın en güzel vakitte onu vereceğini söylüyorum. Artık yorumları kendileri yapıyorlar. Bazen dua ettiklerinde çikolata bile istiyorlar; ama hemen olmayınca üzölmüyorlar.

Çocukların arkadaşlarını ve öğretmenlerini mutlaka tanıyın

Ayşe Hanım, ailelere çocukların her şeyini dikkate alıp sabırla en güzel şekilde anlatmalarını tavsiye ediyor. Çocuklar okula başladıktan sonra da arkadaşlarını ve öğretmenlerini mutlaka tanımalarını, mümkün olduğu kadar diğer velilerle bir araya gelmelerini öneriyor. Bu şekilde, çocuğun yeni çevresinde de iyi yetişmesine katkıda bulunabileceklerini düşünüyor.

Anne karnında bile dış hayattan etkileniyorlar

Çocuklar daha anne karnındayken dışarıdan olumlu veya olumsuz bir şekilde etkileniyorlar. Kadın Doğum Uzmanı Dr. Gülhan Cengiz, bebeklerin ilk aylarda annelerin duygusal hâl-

lerinden etkilendiğine dikkat çekiyor: “Anne heyecanlandığında ya da korktuğunda vücudun salgıladığı hormonlar kana karışır ve bebeğe de ulaşır. Bebek de annenin yaşadıklarını hissediyor. 7. aydan sonra dışarıdan gelen sesleri duymaya başlar ve annesinin, babasının, kardeşlerinin seslerini doğduktan sonra daha çabuk tanır. Anne hamileliğini sıkıntılı, gürültülü bir atmosferde geçirmişse bebek daha içe dönük olarak yetişir. Anne daha önce düşük yaptıysa ve tekrarlanmasından korkuyorsa veya gergin bir gebelik dönemi geçirdiyse ağlayan, huzursuz bir bebeği olur. Anne rahat, huzurlu, mutlu bir gebelik geçirdiyse bebeği de çok uyuyan daha sağlıklı mutlu bir bebek olur.”

Bebeklerin anneden etkilenmesiyle ilgili olarak Ayşe Hanım da bizzat gözlemlediği bir örneği şöyle anlatıyor: “Bir arkadaşım ilk hamileliğini çok sıkıntılı geçirmiş. Yeni evliymiş ve yeni bir semte taşınmış. Komşularıyla tanışmadığı için evden pek çıkmamış. Bu arada vakit geçirmek için televizyonu çok izlemiş. Onunla ikinci çocuğuna hamileyken tanıştık. Hamileliğine rağmen çok hareketli, yoğun bir dönem yaşadı. Eve gelen misafirler ve kendisinin dışarıda yaptığı faaliyetlerle dolu dolu, manevî anlamda da gayet huzurlu ve mutlu bir dönem geçirdi. İlk çocuğunun daha içine kapanık, sessiz, yalnız başına kalmayı seven bir yapısı var. Ufaklığı ise evde yalnız kalmayı hiç sevmiyor. Ya misafir gelsin ya da bir yere gidilsin istiyor. Kimse gelmezse tek başına komşuları dolaşüyor. Ayrıca televizyonla da çok ilgilenmiyor.”

Ayşe Hanım ile Mahmut Bey'in nasıl bir metodu var?

- Öncelikle, çocuklarını “Allah’ı ve dini öğretiyorum” diye hiç zorlamadı. “Daha küçük, ne anlar!” diyerek mazeret bulmadı, onlarla ilgilendi.

- Çocuklar evde anne–babalarını sık sık ibadet ederken gördü. Anne ve baba zaman zaman cemaat de yaparak namazlarını onlarla birlikte eda etti.

- Namazdan sonra dua eden anne–baba çocuk için güzel örnek oldu.

- Çocuklarına 2–3 yaşından itibaren kitap okumayı ihmal etmediler. Her gece yatmadan önce okunan kitaplar içinde peygamber kıssaları da yer aldı.

- Her gece yatarken dua ettiler. Dua, çocuklarının güven duygusunu kazanmalarını sağladı.

- 2 yaşında “Rabbi Yessir”i anlamıyla bilen Tarık, 5–6 yaşında değişik sûreleri ezberlemeyi başardı.

- Yolculukları eğlenceli bir hâle dönüştürdüler. Arabayla yaptıkları yolculuklarda koro hâlinde bazı şeyleri tekrar ettiler.

- Komşularından çocuklarına bazı dersler vermesini rica ederek çocukların dışa açılmasını da sağladılar.

- Çocuklarına önce Cennet’i anlattılar.

- Onlara, Allah’ın çocukları çok sevdiğini; ama iyi şeyler yaparlarsa daha çok seveceğini öğrettiler.

- Kötü bir şey yaptıklarında da, bundan hemen pişman olurlarsa Allah’ın onları sevmeye devam edeceğini, pişman olmazlarsa üzüleceğini öğrettiler.

ÇOCUKLARI TERBİYE ETMENİN YAŞI VE ZAMANI YOK

Çocuk yetiştirmenin kolay bir şey olmadığını; çocuklarını hem insanlığa faydalı hem de Allah'a iyi bir kul olacak şekilde yetiştirme kaygısında olan anne–babalar daha iyi bilir. Hele de Hatice Hanım ve İbrahim Bey gibi birer yaş arayla üç çocuk sahibi olan, üçüne de iyi bir eğitim vermek için uğraşan bir ailenin işi hiç kolay olmasa gerek. İnsanın daha doğmadan önce eğitilebileceğinin bilimsel yöntemlerle ispat edildiği günümüzde, çocuklarını kaliteli insanlar olarak yetiştirmek isteyen ailelerin Hatice Hanım ve İbrahim Bey gibi daha çocuk sahibi olmaya niyet ettikleri ilk günden itibaren kendi ruh dünyalarını hazırlamaları gerekiyor.

Mehmet (9), Yusuf (8) ve Ömer'i (7) art arda dünyaya getiren Hatice Hanım, evlilik hayatına ve sahip olacağı çocuklara dair büyük idealleri olduğu için nişanlılık döneminden itibaren kendini iyi bir anne olmak için hazırlamaya başlamış. Çocuklarına zararı dokunmasın, manevî hayatı etkilenmesin diye dışarıda gördüğü olumsuz şeyleri, Allah'ın hoşuna gitmeyecek tek bir düşünceyi, görüntüyü, sesi bile zihnine almamaya çalışmış. Hayalini kurduğu bir evlilik yaptıktan sonra hiç beklemediği şekilde ardı ardına üç çocuk sahibi olunca; "Demek ki bu da bir imtihan. Rabbim; 'Sadıksan buna da katlanmalısın.' diyor. "Bana emanet edilen bu çocukları çok iyi yetiştirmeye çalışmam lazım." diye düşünmüştü. Anne olduğunu, üç canın kendisine emanet edildiğini ve her birine sağlıklı ruh yapıları kazandırması gerektiğini kabul edip kendi bozulan ruh yapısını tamir etmiş önce. Evde bunaldığı zamanlarda çocuklarının olumsuz etkilenmemesi için işlerini belli bir programa oturtup sosyal hayatına devam ederek rahatlamaya çalışmış.

O günlerde, takdirin her zaman tedbiri altüst ettiği gerçeğine daha çok inandığını ifade eden Hatice Hanım, şöyle diyor: "İnsan her zaman hayal ettiği düzeni bulamaz; ama buna rağmen bulunduğu hâlde mutluluğu yakalamak zorunda. Eğer nasipte varsa o bir takdirdir, kulun hiçbir dahli olmaz artık. Kader planı işliyor ve sen bu kader planında rıza nerdeyse orada olmakla vazifelisin. Çocuklarımla birlikte dışarı çıkıp arkadaşlarımla beraber olmaya gayret ediyordum. En son oğlum doğmadan önce ve sonra bazen üç ay hiç dışarı çıkamadığım zamanlar oldu; ama o dönem benim kitap okumada ilerlememi sağladı. Rabb'imın lütfuyla üçü aynı anda uyudu, aynı anda uyandı ve birlikte yemek yediler. Yaşları yakın olduğu için birbirlerine çok benziyorlardı. Üç saat aralıksız

uyurlardı. Ben o vakitte kendimi okumaya ve yazmaya verdim. En çok okuduğum ve anlayamadığım kitapları anladığım, bazı kitaplar üzerinde derinleştiğim bir dönem oldu. Eşim işten çok geç geliyordu. Bir tek ben, çocuklarım ve Rabb'im vardık.”

Kardeşler birbirinin yardımına koşuyor

Erkek oldukları için çok hareketli ve enerjik olan çocuklarını bu yaştan sonra kontrol etmesi daha da zorlaşmış; ancak ilk çocuk güzel örnek olunca arkadan gelenler ona tâbi oldukları için şu anda üçünü birlikte eğitmek çok zor gelmiyor Hatice Hanım'a. Yusuf ve Ömer, birçok şeyi Mehmet'ten görerek öğreniyor. Arkadaş sıkıntısı çekmiyorlar. Yardımlaşma, paylaşma duyguları çok yoğun. Biri hasta olsa diğerleri onunla ilgileniyor, ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyorlar. Anneleri rahatsızlandığında aynı ilgiyi ona da gösteriyorlar. Birçok işlerini kendi aralarında hallettikleri için eteğinden tutup sızlanarak bir şey isteyen, kendisini rahatsız eden bir çocuk hatırlamadığını söylüyor Hatice Hanım.

Çocukların her birinin en mükemmel şekilde yetişmesi için onlarla tek tek ilgileniyor. Hiçbir zaman “Bir tarafı da eksik kalsın ne olacak.” diye düşünmüyor. Anne baba olarak çocuklarına çok sevgi verdiklerini, bu yüzden onların da birbirlerine ve diğer insanlara karşı sevgi dolu olduklarını belirtiyor. Hatice Hanım çocuklarına sevgi ve ilgisini nasıl gösterdiğini şöyle anlatıyor: “Onları çok seviyorum. Öyle ki, adları geçtiği anda sevgim kabarıyor. Onları taşıyan servis arabasına karşı bile muhabbetim var. Bu, evlat sevgisinden de öte, tarif edilmeyecek kadar ayrı bir muhabbet. Her an bana sevgilerini söylüyorlar. Ben de onlara karşılık veriyorum. O kadar çok ifade ediyorlar ki bunu. Ömer, sınıfının en mutlu çocuğu seçilmiş.

O bizim evimizin de en mutlu çocuğu. Şuurlu bir anne olarak, çocuklarıma küçük yaştan itibaren iyi bir eğitim ve sevgi vermek zorundayım. Alır, öperim, severim, koklarım. Üçüne de aynı anda aynı şeyi yaparım. Yusuf ve Ömer sarılır, öperler; ama Mehmet pek böyle şeyler yapmaz. Ona da ben sarılırım, iltifatlarda bulunurum. Hepsini ayrı ayrı saatlerde teker teker alır, onlarla özel vakit geçiririm. Her biriyle özel sohbet saatim vardır. Büyük oğlumla daha seviyelidir bu zamanlar. Onunla çok ağır mevzular hakkında sohbet ederiz. Yusuf, biraz hipe-raktif bir çocuk. Dikkati dağınık. Bir şeyi anlatırken hep hareket hâindedir. Ona tiyatrodaki olduğu gibi, el hareketlerimi, mimiklerimi ve ses tonumu kullanarak anlatırım ki o farkları sezsin. Bazen çok yoruluyorum bunu yaparken; ama konunun ana temasını yakalayınca bırakıyorum. Duygularını çok rahat ifade ediyor bana. Ömer'e de aynı ilgiyi gösteririm; çünkü yaşları yakın olsa bile algılama seviyeleri farklı.”

Anne-baba aynı dili konuşmalı

Çocuklarını yetiştirirken Hatice Hanım'ın en büyük yardımcısı eşi İbrahim Bey olmuş elbette. Onlara doğruyu, yanlış, iyiyi, kötüyü, güzeli, çirkini, yapmaları ve yapmamaları gereken fiilleri anlatırken hep aynı ağızdan konuşmuşlar. Eşinin kendisini anladığını, eve geç gelmiş olsa bile tüm sıkıntılarını çok rahat dinlediğini ve olumsuz tepkiler vermediğini anlatan Hatice Hanım, İbrahim Bey'le geliştirdikleri ortak tavrı şöyle anlatıyor:

“Çocuklara bir şey anlatacağımız zaman daha önceden konuşup ortak bir yöntem belirliyoruz. Problem varsa birlikte gündeme getiriyoruz. Çünkü biz bu işi ciddiye aldık. Nasıl olsa büyür çocuklarımız demedik hiç. Kararları ortak verdiğimiz için çocuklar farklı farklı şeyler duymaz bizden. Babası bazen

günlerce onlarla görüşemez. Boşluk olduğunu hissedince rica ederim, biraz erken gelir. Bazen Mehmet'e biraz sevgi göstermesini isterim. Benim yetişemediğim meseleleri anlatırım. Erkek oldukları için babaları daha kolay çözüyor bazı problemlerini. Babaları her biriyle ayrı günlerde özel bir şeyler yapar.”

Onların evinde cuma gününden sonra haftanın ikinci bayramı İbrahim Bey'in izin günleridir. O güne özel kahvaltı yaptıkları, ailece sohbet ettikleri o gün, İbrahim Bey herkesten sevdiği ve sevmedikleri bir şeyi söylemelerini ister. Mehmet bir gün annesine, “Bazen senin bana bağırmanı sevmiyorum. Teyzelerle bizimle konuştuğundan daha güzel konuşuyorsun; onlara hiç bağırılmıyorsun; ama bazen bize bağırıyorsun.” der. Hatice Hanım'ın cevabı şöyle olur: “Ben size iyiyi, kötüyü, doğruyu, yanlış öğretilme çabası olan bir anneyim. Yarın Allah sizin hakkınızı benden soracak. Eğer yanlışta diretirseniz celâl ile, güzel şeyler yaparsanız da cemâl ile muamele edeceğim. Cenab-ı Allah'ın tavrı da bu. Sizler benim çocuklarımsınız, onlar ise benim arkadaşlarım. Sizi terbiye etmekle ben vazifeliyim. Bazen büyük bir zarara uğramamanız için size o şekilde muamele edebilirim.”

Daha dört yaşındayken neyi sevdiği sorulunca Yusuf, “Ben dostluğu çok seviyorum.” der. Babası dostluğun ne demek olduğunu sorunca da, “Dostluk yani sevmek demek. Ben herkesi sevmeyi çok seviyorum. Ben herkesi seviyorum.” sözleriyle cevap verir.

8 yaşındaki Yusuf aşkı soruyor

Evde annelerinin her an doğru ve yanlış öğretilme çabası sürerken okul ortamında çocuklar çok farklı konulara ve sorulara muhatap oluyorlar. Hatice Hanım'ın çocukları son za-

manlarda aşk konusuna ilgi duymaya başlamış. Bir gün Yusuf saçlarını düzelten babasına, “Baba, her halde şu Ayşenur bana âşık.” demiş. Babası nereden anladığını sorunca da, “Oynarken her zaman elimi tutuyor; ama ben istemiyorum. Nerede olsam gelip beni buluyor ve elimi tutuyor. Lütfen beni kötü tiraş et ki o beni sevmesin.” diye cevap vermiş. Annesinin “Aşk sevmek demektir. İnsanları çok seversin. Sevginin fazlaştığı nokta aşktır. Ben sizi o kadar çok seviyorum ki aşk derecesinde. Anneanneni, babaanneni, dedeni, babanı da aşk noktasında seviyorum.” sözleri üzerine Yusuf, “Sen öyle zannet. Bana dediler ki sen onu büyüyünce tadacaksın.” demiş. Bu tepki üzerine ne diyeceğini şaşırان Hatice Hanım, “Büyüyünce farklı insanlarla karşılaşacağın için herkesle bu sevgiyi farklı tadacaksın. O zaman bunları anlayacaksın.” deyip konuyu kapatmış. Daha fazla aklına takılmaması için de bundan sonra çok fazla üstünde durmamış.

Televizyon; çocukların yanlış bilgiler veren, zihinlerini bulandıran bir araç. Hatice Hanım, çocuklarına neyi izleyip neyi izlememeleri gerektiğini, sebeplerini de ortaya koyarak ciddi bir şekilde anlatıyor. Çocuklar çoğunlukla çizgi film izliyorlar; ama Hatice Hanım onları da seçmeden izletmiyor. Bazen yanlış bir şey gördüğünde hemen doğrusunu anlatıyor. Aslında ne söylenmek istediğini anlayabilecekleri bir dille izah ediyor. Hatice Hanım “Onlara o vakitte yapabilecekleri daha eğlenceli bir şeyi öneriyorum. Artık yanlış, doğruyu biliyor ve gördükleri çirkin bir manzara izlemeyi dolayısıyla çok rahat kesebiliyorlar. Yasakçı bir zihniyetle bir yere varamayacağımı biliyorum. Hoşlandıkları şeylerden zevk almalarına müsaade ediyorum. Yanlış onlar fark edemezse ben anlatıyorum. Önemli olan; en baştan olumlu ve olumsuz olanı öğretebilmek. Özgüvenleri

gelişsin, kimliklerini bulsunlar. Benim yanımda başka, yalnız başlarınyken daha başka olmasınlar. Tamamen korunaklı bir ortamda büyütemem onları. Sonuçta bu toplumun içine girecekler.” diyor.

Hatice Hanım ile İbrahim Bey'in çocuklarına davranışı nasıldı?

- Çocuklarına ayrı ayrı zaman ayırarak her biriyle bizzat ilgilendiler.

- Sevgilerini göstermekten çekinmediler.

- Sorularını geçiştirmediler. Ciddiye alıp ikna edici cevaplar verdiler.

- Onlara doğru ve yanlış olanı açıkça anlattılar. Yanlış bir durumda kendi başlarına karar verme becerisini kazanmaları için çalıştılar.

- Birbirlerine örnek olmalarını sağladılar.

- Aile içinde saygı ve muhabbet dolu bir ortam oluşturdular.

- Ailece bir araya gelme fırsatlarını değerlendirdiler.

- Anne-baba olarak çocuklara karşı aynı dil ve üslup ile konuştular.

- Birbirlerine olan ilgi ve sevgilerini azaltmadılar.

***

ÇOCUKLARIMIN ÖNCE GÜZEL AHLÂKLİ OLMASINI İSTİYORUM

Mustafa 17, Burak 13 yaşında, Emrehan ise daha 1,5 aylık... Anne Bergüzar Turan, çocuklarının her şeyden önce güzel ahlâklı olmalarını istiyor. Bunun için kitap okuyarak, çevresindeki insanlara sorarak kendini yetiştirmeye çalışmış. “Çocuklarımın sorunlarını nasıl çözerim? Onlara doğruyu nasıl anlatırım?” diye düşünüp planlar yapmış. İşte Bergüzar Hanım’ın yaşadığı sorunlar ve bulduğu çözüm yolları.

Ana sınıfı ve ilkokulla birlikte dışarıya açılan çocuklar artık çevrelerinde olan bitenden, duyduklarından ve gördüklerinden daha fazla etkilenirler. Ailenin evlatları üzerindeki kontrolü giderek azalır. Çocuklar, kendilerine ebeveynlerinin haricinde dışarıdan da yeni rol modelleri ararlar. Bergüzar Hanım, ilk oğlu Mustafa’nın ev dışında yeni arayışlara girdi-

ği dönemlerde bu ihtiyacını fark etmiş ve oğlunun rastgele insanlarla vakit geçirmesini engellemek için çevresinde ona ağabeylik yapacak gençleri soruşturmuş. Aynı mahallede oturan üniversite öğrencileri ile tanışmış ve onlardan Mustafa'ya ağabeylik yapmalarını istemiş. Öğrencileri bir akşam yemeğine davet ederek oğlu ve eşi ile tanışmalarını sağlayan Bergüzar Hanım bu ağabeylerin Mustafa'nın hem derslerinde hem de sosyal hayatında çok olumlu katkılarının olduğunu söylüyor.

Çocukların ergenlik çağındaki aşırılıklarını, isyankârlıklarını, kendi başına birey olmaya çalışırken çevrelerine verdikleri zararları en aza indirmenin yolu ailede sevgi ve güven ortamını temin etmekten geçiyor. Böyle bir ortam da küçük yaştan itibaren aile fertleri arasında kurulan iletişime ve çocuklara verilen eğitime, terbiyeye bağlı olarak gelişiyor. Özellikle, çocuklarını doğru ve sağlam bir inanca sahip olarak güzel bir ahlâkla yetiştirebilmek için ailelerin en baştan itibaren çocuklarıyla doğru bir iletişim kurmaları gerekiyor. Üç erkek çocuk sahibi olan Bergüzar Turan, çocuklarıyla çok iyi ilişkiler kurabilmiş, onlarla her şeylerini paylaşmaya çalışan bilinçli bir anne. Lise eğitimini yarıda bırakıp erken yaşta evlenmiş bir ev kadını olan Bergüzar Hanım'ın çocuklarını yetiştirirken en büyük şansı, birbirleriyle iyi ilişkileri olan kalabalık bir aile çevresinde yaşamaları olmuş. Mustafa ve Burak, aynı evde yaşadıkları babaanneleri ve çok yakın oturdukları diğer akrabalarının oluşturduğu sevgi ortamında büyümüş, kendilerine farklı çevre arama ihtiyacı hissetmemişler. Daha geleneksel bir yapıya sahip olan babalarının mesafeli duruşuna rağmen anneleri onlarla çok yakın olmuş, her türlü dert ve sıkıntılarını bizzat konuşarak paylaşmaya çalışmış.

Bergüzar Hanım, çocuklarını yetiştirirken sürekli onlara nasıl ulaşacağına dair kafa yormuş ve çocuk psikolojisiyle ilgili kitapları okumuş. Altından kalkamadığı meselelerde aile büyüklerinden ve çevresindeki tecrübeli annelerden yardım istemiş. En etkili eğitimin, onlardan istediğimiz şeyi bizzat yapmaktan geçtiğini düşünüyor ve çocuklarının hatasını gördüğü zaman “Aynı şeyi ben de yapıyor muyum?” diye düşünüyor. Eğer yapıyorsa önce kendisini düzeltmeye, sonra onları uyarmaya çalışıyor. Bergüzar Hanım “Onları hep gözlemedim ve hoş olmayan hâllerini nasıl düzeltebileceğimi, onlara bu konuyu nasıl anlatacağımı planladım. Çocuk yetiştirmeye ilgili pek bir şey bilmiyordum; ama kendimi geliştirmeye çalıştım.” diyor.

Kızmak çözüm değil

Mütevazı, müspet bir hayatları olan Turan ailesinin çocukları da, hayata olumlu bakmayı ve güzel ahlâkı anne ve babalarından görerek öğrenmiş. Hata yaptıklarında sert davranıp kızmakla, bağırarak hiçbir şeyin çözülemeyeceğine inanan Bergüzar Hanım, doğruyu ve yanlışı her zaman onlarla konuşarak anlatma yolunu seçmiş. Küçük yaşlarda sokakta küfürlü konuşmayı öğrendikleri zaman onları “Allah seni yakar, dilini keserim.” şeklinde korkutmak yerine, onlara bu tür kelimelerin çok çirkin olduğunu, güzel çocuklara bunların yakışmadığını ve Allah’ın bu gibi sözleri sevmediğini anlatmış. Geçici bir alışkanlık olduğunu bildiği için de çok fazla kızıp ısrar etmeyen Bergüzar Hanım, aile içinde bu tür konuşmaların yapılmayışı sayesinde çocukların bu kelimeleri unuttuğunu, büyüdükçe de bunları kullanmanın doğru olmadığını anladıklarını söylüyor.

Ağabeylik yapacak örnek gençler buldum

Mustafa, ilkokulu bitirdiğinde artık kendisinin verdiği eğitimin ve paylaşımın ona yetmediğini, çocuğunun arkadaşlarıyla daha çok vakit geçirmek istediğini fark eden Bergüzar Hanım, oğlunu tanıştırdığı iyi eğitimli, terbiyeli ağabeyler sayesinde oğlunun birçok meseleyi daha rahat anladığını söylüyor. “Mustafa, aynı şeyi ben söyleyince yapmıyor; ama ağabeyleri isteyince severek yapıyor. Halledemediğim bir mesele olduğu zaman ağabeylerinden rica ediyorum. Onlar anlatınca dinliyor ve öğreniyor.” diyor. Oğlunun namaz kılmayı, yaşının gerektirdiği güzel ahlâkı ve birçok iyi alışkanlığı onlardan görerek öğrendiğini anlatıyor. Burak ise önünde ağabeyi gibi bir örnek olduğu için birçok şeyi kendiliğinden öğrenmiş.

Önce bizim kitap okuduğumuzu gördüler

Bergüzar Hanım'ın bizzat kitap okuması ve çocuklarına da kitap sevgisini kazandırması onları eğitirken işini çok kolaylaştırmış. Özellikle dünyaya bakış ve inançla ilgili meselelerde birçok bilgiyi kitaplardan öğrenmişler. Daha küçükken birlikte hikâye okumaları ve bunlar üzerinde kendi hayatlarıyla özdeşleştirerek kritik yapmaları çocuklara eleştirel bir bakış açısı da kazandırmış. Namaz kılmayı, Kur'ân okumayı ve haramlarla helâlleri küçük yaştan itibaren öğreten Bergüzar Hanım, büyüdükçe öğrendiklerini aksatmaya başlayan çocuklarını, yine tatlı dille ikna etmeye çalışmış. Şu anda kitap okumayı ve diğer vazifelerini aksatsalar bile temelde iyi bir terbiyeye sahip oldukları için ileri yaşlarında daha iyi insanlar olacaklarına inanıyor. Bergüzar Hanım şunları aktarıyor:

“Kızmak, bağırarak terbiyede hiç etkili olmadığı gibi, bu şekilde davranarak çocuklarımızı kendimizden daha da uzaklaştırıyoruz. Mesela ergenlik yaşlarında olan Mustafa şu anda birçok şeyini ihmal ediyor. Saç tipini değiştirdi, argo kelimeler kullanmaya başladı, kitap okumayı bıraktı; ama o da farkında bunun geçici olduğunun. ‘Sen çok değiştin’ diye sitem edince ‘Yine eskisi gibi olacağım.’ diyor. Çok üstüne gitmiyorum; çünkü biraz ısrar edince ‘Ben namazı senin için mi kılıyorum?’ diyor ve kendisi sevdiği için yapmayı istiyor. Büyüdükçe aldıkları iyi terbiye daha da yerleşiyor aslında. Güzel olanı anlatmaktan bıkmamak ve ümitsiz olmamak lazım. Ergenlik döneminde birçok gencin yaptığı gibi bizim ahlâk anlayışımıza, kültürümüze aykırı farklı arkadaş çevrelerine girmedi, çok uç yaşantılara özenmedi. Aşırı problemler yaşamadık. Ona ‘Senin dostun biz olalım. Düşman ararsan dışarıda çok zaten. Her şeyini önce bizimle konuş, elimizden geldiği kadar sana yardımcı olalım.’ diyorum. Konuşmak çok etkili oluyor. Bize başına gelen her şeyi anlatabiliyor. Onu evden uzaklaştırırsam dışarıda benim boşluğumu kolaylıkla dolduracak bir sürü şey vardır. Problem de olsa beraber halledelim diye uğraşyoruz. Hata yaptığı zaman anlatmaktan çekinmiyor; çünkü kendisi de yaptığının doğru olmadığını ve ısrar etmediği sürece kendisine kızılmayacağını biliyor. Gideceği her yeri söylüyor ve izin istiyor bizden.”

Güzel ahlâkı öğretmek çok önemli

“Önceleri çocuklarımızın çok iyi eğitim almalarını, iyi birer meslek sahibi olmalarını çok önemserdim; ama şimdi eğitimin yanında güzel ahlâkın verilmesinin daha önemli olduğunu düşünüyorum. Ahlâkı güzel insan olurlarsa hem bana hem topluma faydalı olacaklardır. Diploma almak her şey değil. Bazen

güzel şeyler yapıyorlar, hayran kalıyorum. Mesela okuldaki fakir bir arkadaşları için sadaka kutusu oluşturup harçlıklarından artırarak ona yardım ettiler. Sokakta gördükleri küçük çocuklara şefkatli davranıyorlar. Çocuklarımda acıma hissinin, şefkatin ve merhametin yerleşmesi çok önemli benim için. Okulda birisi inançlarıyla ilgili yanlış bir şey söylediğinde bunun aslında öyle olmadığını biliyor ve arkadaşlarına da bunun doğru olmadığını anlatıyorlar. Temelini iyi attığınız zaman Rabbimin çocukları muvaffak edeceğine inanıyorum.”

Çocuk olduklarını unutmamak lazım

“Özellikle dinî hayatı yaşama konusunda öğrettiğimiz şeyleri zorla yaptırmak mümkün değil. Bizim yanımızda yapmak zorunda kalsa bile, belli bir zaman sonra uzaklaşıyor aldığı eğitimden. Kendisi de istemeyince olmuyor; ama onun gereğini güzelce anlattığınız zaman anlıyorlar. Daha dolaylı yoldan güzel bir dille anlatmak, onlara nasıl ulaşacağına kafa yormak gerekiyor. Bu arada çocuk olduklarını da unutmamak gerekiyor. Eğitimi oyunla birlikte vermek en iyisi. Yaptıkları güzel şeylerden sonra ödüllendirmek de çok etkili oluyor.”

Turan ailesinin çocuklarıyla ilişkileri nasıldı?

- Çocuklarının rastgele insanlarla birlikte vakit geçirmesini engellemek için çevrede onlara ağabeylik yapacak gençleri buldular ve onlarla tanışmalarını sağladılar.

- Ergen çocuklarının yeni alışkanlıklarına anlayış gösterdiler.

- Onlara temelden sağlam bir ahlâkî ve manevî eğitim vermeye çalıştılar.

Çocuklarımın Önce Güzel Ahlâklı Olmasını İstiyorum

- Bazı dönemlerin geçici olduğunu bildikleri için çocuklarının değişen tavırlarına sabrettiler.
- Çocukları hiçbir zaman 'Allah seni yakar.' diye korkutmadılar.
- Güzel ahlâkı sevdirmeye çalıştılar.
- Sokakta öğrendikleri kötü sözler yüzünden onlara haşin davranmadılar.
- Çocuklarıyla her şeyi konuşarak, onlara baskı yapmadan hayatlarını takip ettiler.
- Onlara güzel olanı anlatmaktan bıkmadılar ve hiçbir zaman ümitsiz olmadılar.

ANNEM BİZE İBADETLERİ VE ÖRTÜNMEYİ SEVDİRDİ

Ayşenur Yaşar için iyi yetişmiş üç kız evlada sahip olmak bir övünç kaynağı. Evlatlarını en güzel şekilde yetiştirmek için kendine göre bazı eğitim şekilleri geliştirmiş. Onları mantıklı ve sevgi dolu olması için hiçbir zaman zorlamamış. İbadetleri hem yaparak hem de anlatarak göstermiş. Çocuklarının hayattaki ilk ve en etkili öğretmeni olabilmiş.

“Annem iyi bir anne. Baskıcı değil. Bir konuyu sorduğum zaman o önce benim fikrimi almak ister. İbadetleri de nasıl giyineceğimizi de bize sevdirek öğretti. Namaza ne zaman başladığımı hatırlamıyorum. İlk zamanlar arada bir kılıyordum. Annemden yatsı namazını kılmamak için izin istiyordum çok uykum var diye. Annem de o zaman farz olmadığı için ‘Sadece farzıyla vacibini kılabilirsin.’ diyordu. Ben de ‘Hepsini kılalım bari.’ diyordum.”

13 yaşındaki Şulenur Yaşar'ın bu sözleri, kızlarını büyük bir özen ve titizlikle yetiştiren Ayşenur Yaşar'ın terbiye anlayışını çok güzel yansıtıyor. Ayşenur Hanım, üç kız evlat sahibi bir anne. Kendisiyle Fatma Nurkan (24), Rüveyda (21) ve Şulenur'u yetiştirirken hangi yolları izlediğini konuştuk.

Evlatların eğitiminde babanın katkısını ve hakkını baştan teslim etmek gerek. Emekli edebiyat öğretmeni ve yazar Selahaddin Yaşar, çocuklarını büyütürken Ayşenur Hanım'ın en büyük destekçisi olmuş; ama kızlar anneye daha yakın olduğu için onlarla genellikle kendisi ilgilenmiş. Öncelikle Ayşenur Hanım'ın ilkokul mezunu olmasına rağmen kendisini çok iyi yetiştirmiş olduğunu söylemeliyim. Üstad Bediüzzaman Hazretleri'nin "Risâle-i Nurları okuyan kişi zamanının âlimi olur." sözünü cisimleştiren bir örnek o. Risâle-i Nur dairesinde yaşayan bir ailede yetişen Ayşenur Hanım, kendi yuvasını da bu çerçevede kurmuş. Kur'ân-ı Kerim'i, Peygamber Efendimiz'in (sallallahü aleyhi ve sellem) sünnetini esas alarak Risâle-i Nur'un ek-seni etrafında hareket edilince hiçbir konuda hata yapılmayacağı söyleyen Ayşenur Hanım, "Çünkü elinizde reçete var. Bu kaynaklarda çözüm bulamayacağınız hiçbir şey yok. Meşveret esasını oradan çıkardım. Bir ailede, meşveret ilkesi yerleştiği zaman birçok şey halledilmiş olur. Risâle-i Nurları hem dinî kitap hem çocuk eğitim kitabı hem de aile içi iletişim kitabı olarak görüyorum." diyor.

Çocuk eğitiminin anne karnında hatta daha eş seçimi sırasında zihinlerde başlaması gerektiğini düşünen Ayşenur Hanım, bütün çocuklarına hamilelik döneminden itibaren çok özen göstermiş. Eşiyle birlikte dualarında hep hayırlı evlat dileği varmış elbette; ama "Çocuğumu Allah'ın (celle celâlüh) seveceği bir kul ve Peygamberimiz'in (sallallahü aleyhi ve sellem)

övüneceği bir ümmet olarak nasıl yetiştirebilirim?” sorusuna sürekli cevaplar aramış. Öncelikle evdeki her hâlinin çocuğuna örnek olacağını bilerek hareket etmiş. Çocukların annenin yediği gıdalardan etkilendiği gibi manevî hâllerinden de etkilendiğini bilerek düşüncelerini hep olumlu şeylere yönlendirmiş. Kur’ân ve Cevşen okumalarını artırmış. “Evladımı imana, İslam’a hadim eyle.” diye dualar etmiş. Doğduktan sonra imkân olduğunca abdestsiz emzirmemeye, besmelesiz bir şey yedirmemeye gayret etmiş. Konuşmayı öğrenirken ilk kelimelerinin Allah (celle celalüh) ve Muhammed (sallallahü aleyhi ve sellem) olmasına çalışmış. Bir camiden veya mezarlıktan geçerken caminin ne olduğunu anlatmış, kabirlere dua okuduğunu görmelerini istemiş. Hayatın içinde yapılması gerekeni yaparak dikkatlerini Yaratıcı’ya çekip ruh dünyalarının imanla şekillenmesi için uğraşmış.

Yaşar ailesinde birçok mesele, istişare edilerek hallediliyor. Aile içinde eşlerin birbiriyle ve çocukların anne-baba ile doğru iletişim kurmasının çok önemli olduğunu ifade eden Ayşenur Hanım, evlerinde herkesin söz hakkı olduğunu söylüyor. Olması gerekenle olmaması gereken şeyler birlikte karara bağlandığı zaman herkes buna uyuyor. Bir şey sadece anne veya baba istedikleri için yapılmıyor. Çocukların yanlış bir talebi olduğu zaman ortaya çıkabilecek sonuçlar açıklanıp buna rağmen isteyip istemediği soruluyor. Ayşenur Hanım, çocukların ‘bak bu böyle, şu şöyle’ diye karşına alıp ders vererek eğitilemeyeceğini düşünüyor. İnsan doğruyu, yanlış, iyiyi, kötüyü hayatın içinde, anne-babadan ve çevreden görerek öğreniyor. Bu yüzden her hâli ve davranışıyla çocuklarına örnek olmaya çalışıyor. Çocuklarının her hareketini onları sıkmadan uzaktan takip ederek tahlil ediyor. Kendi aralarındaki oyunlarda kurduk-

ları hayalleri gözlemleyerek ruh dünyalarını anlamaya ve ona göre tavır almaya çalışıyor.

Örtünmeleri için hiçbir zaman zorlamadım

Günümüzde kız çocukları olan ailelerin yaşadığı en büyük sorunlardan biri onlara İslâm'a uygun giyinme alışkanlığı kazandırmaktır. Kimi aileler tesettürü sadece başı örtmek şeklinde algıladıkları için kızlarının diğer kıyafetlerine pek karışmıyor. Ya da çok kapalı giyinmeye zorladıkları için, evden örtülü çıkan bir genç kız iki sokak ileride veya okulunda ailesinin karşı çıkacağı kıyafetleri giyebiliyor. Bu durumun sebeplerinden biri, ailelerin kapalı giyinmeyi çocuklarına güzelce anlatıp sevdirmemeleridir. Bir sebebi de örtünmeleri gereken yaşa kadar kızlarına bunu anlatmayıp birdenbire bunu emretmeleridir. Ayrıca çok küçük yaşta örtünmeye başlayan çocuklar için de tersi bir durum söz konusu.

Ayşenur Hanım, çocukların bir seyretme bir de yapma dönemleri olduğunu düşünüyor. Dinin emirlerini uygulamak zorunda olmadıkları bir yaşta zorla yaptırılırsa farz olduğu zaman itiraz edeceklerini söylüyor. “Çocuk emeyeği zaman emzirilir. Katı gıdalara yavaş yavaş alıştırılır. Maneviyat, ahlâk ve ibadetler de böyle yaşına göre yavaş yavaş verilirse neticesi iyi olacaktır. Yapmaları gereken zamanda bırakalım, dozunda yapsınlar; ama ileride belli yaştan sonra bunu yapamayacaklarını anlatalım. Uygulama dönemine geldiği zaman kaçırma-yalım.” diyen Ayşenur Hanım, farz olan ibadetleri aksatmadan yapabilmesi için altyapının büluğ çağına gelmeden hazırlanması gerektiğini ifade ediyor.

Kızlar evcilik oynarken eteklerini kısaltıyordu...

Dışarıda açıklığı özendirerek çok şey olduğu için genç kızlara örtünmenin sevdirmesi, örtüyü üzerinde gururla taşıması için genç kızların teşvik edilmesi icap ediyor. Çocuklarına küçükken evde ve dışarıda istedikleri gibi giyinmeleri için izin vermiş. Ancak kıyafetlerinin çok kısa olmamasına, eteklerin altına mutlaka uzun çorap giydirmeye dikkat etmiş. Bir gün evcilik oynayan kızlarının birbirlerine misafir olurken eteklerini kısalttıklarını fark etmiş. Çocuklarının böyle bir giyime neden özendiğini tahlil edip onları evde istedikleri gibi daha açık ve rahat giydirmeye karar vermiş. Kızlar bu şekilde ev ve dışarı kıyafetinin farklı olması gerektiğini ayırt etmişler. Ayşenur Hanım, kızlarına mümin kadınların tesettürlü olmasını Allah'ın (celle celâlüh) istediğini, bülüğ çağına kadar yine belli sınırlar ölçüsünde istedikleri gibi giyinebileceklerini ama ergenlik dönemine girdiklerinde eve yabancı biri gelince ve sokağa çıkarken örtünmeleri gerektiğini anlatmış.

Tesettürün fitrî olduğunu, örtünmenin güzel bir şey olduğunu ifade eden Ayşenur Hanım şöyle konuşuyor: "Rüveyda'nın başını örtmesi gereken zamanda mevsim yazdı. Yazdan sonra örtünmek için izin istedi. Kışa girerken örtüneceğine söz verdi. İzin verdim. Bir şey istedikleri zaman biz gözümlüde büyütüyoruz ama çocuk ruhu bu. Bugün hayır dediğine yarın evet diyebilir. Nitekim yaz bitmeden başını örtmeye başlamıştı. Şulenur farz olmadığı zaman bazen hevesle başını örtüp çıkıyor, bazen de 'Bugün örtmeyeceğim.' diyordu. 'Sen bilirsin ama yaşın gelince böyle söyleyemeyeceğini biliyorsun değil mi?' derdim. 'Bu hâlin sana daha çok yakıştığını düşünüyorum; ama sen bilirsin.' gibi sözlerle yaklaştım. Dışarıdaki cazibelere kapılıyorlar. Aileler bunlara karşı zayıf kalıyor. Aile-

nin dışında çevre oluşturmak da gerek. Ailenin veremediğini başka insanlar daha kolay verir. Arkadaşlarıma ‘Benim çocuklarımı siz, sizin çocuklarınızı ben yetiştireceğim.’ diyorum.”

Namaz hassasiyeti için kızına teşekkür etti

Çocuklarına namazı da küçük yaştan itibaren anlatan Ayşenur Hanım “Çocukların hepsinde anne kılarken namaz kılma isteği oluşur, ama yaşı geldiği zaman bunu kolayca yapmaz. Öyleyse hevesle yanında dururken çocuğun ruhuna bu ibadet işlenmeli. ‘Allah emrediyor da kılıyoruz’ demek yetmez. Namazın faydalarını, hikmetlerini, güzelliklerini anlatmak lazım.” diyor. Namazı anlatırken özellikle iki namaz vakti arasında yapılan bütün güzel işleri ve davranışları Rabb’imizin ibadet saydığını anlatmış onlara. “Okula gidiyorsun, ders çalışıyorsun; rica ettim, bakkala gittin. İşte namaz kıldığın için bunların hepsi sana ibadet sevabı olarak yazıldı.” demiş. Küçükken mecbur olmadan namaz kıldıkları için Allah’ın sevabını daha çok vereceğini ama belli yaştan sonra ihmal edemeyeceklerini anlatmış ve şöyle konuşmuş: “Eğer yapmazsan sen bilirsin. Ama Rabb’imiz bizim böyle olmamızı istiyor. Nasıl acıkınca karnımızı doyuruyorsak kalbimiz, ruhumuz, manevî uzuvlarımız da acır. Bunu ancak namazla doyurabiliriz. Yemeğimizi yedik, hadi şimdi namazlarımızı kılıp ruhumuzu, kalbimizi de doyuralım.” Düzenli olarak namazlarını kılmaya yeni başlayan Şulener’ a namaza karşı gösterdiği hassasiyetten dolayı teşekkür edip “Benim bu kadar çok hoşuma gidiyorsa kim bilir Allah’ın ne kadar çok hoşuna gidiyordur.” sözleriyle ödüllendirmiş onu. Şulener, namazlarını vaktinde kılmaya çalışıyor; ama kazaya kalmışsa unutmamak için defterine yazıyor. Daha sonra telafi ediyor.

Ayşenur Hanım: “Anne bütün meslekleri üzerinde taşımalı.”

Anneler bazen şefkati ağır basıp çocuklarını üzmemek istemiyor. ‘İstediği gibi yaşasın, gençtir.’ diyebiliyor. Ancak dünyada olarak onları ne kadar korusam da ahirette ikimiz de ağlayacağız. Burada uykusunu bölüp sabah namazına kaldırıırken acıyorum ona ama ahirette benden davacı olursa ne yapacağım? Ailenin ilk hedefi çocuklarının maneviyatı olursa her şey daha kolaylaşır. Evlatlarımızın dünyevî gelecekleri için çok çalışır, fedakârlıklar yaparız. Bu gayreti biraz da manevî hâlleri için göstermemiz lazım. Anne bütün meslekleri üzerinde taşımalı, her devrede birini kullanmalı. Çok iyi bir oyuncu, tahlilci, politikacı, gözlemci, konuşmacı olmalı. İtidalli ve sabırlı olmalı. Bir adım sonra ne geleceğini öngörebilmeli. Ne zaman biz ibadetimizden uzaklaşırsak, dünyevîleşirsek imtihanımız da çocuklarımız üzerinden oluyor.

Şulenur: “Annem benim fikrimi sorar”

Çok küçükken beri başımı örtmek ister, annemden örtü isterdim. Önce, “Örtmek istediğinden emin misin?” diye sordu bana. “Eminim.” dedim ama bazen örttüm bazen açtım. Bu sene dışarı çıkarken hep örtüyorum. Tesettür deyince sadece başı örtmek akla gelmemeli. Başını örtüp kısa kollu giymek doğru değil. Dışarı çıkarken kıyafetime de dikkat ediyorum. Kıyafet hususunda fazla anlaşamıyoruz. Benim zevkim farklı. Daha renkli giyiniyorum. Annem ‘yakışıyor’ diye başka şeyler gösterir. Ben de “Şunu giysem olmaz mı?” derim. Benim isteğimi kabul eder.

Rüveyda: “İnsanda manevî tesettür de olmalı”

Annemle çok çatışmamız yok ama görüş farklılıklarımız var. Mesela, o hoş sohbeti sever. Evde ya da dışarıda yabancı insanlarla güzel bir diyalog kurmak gerektiğini söyler. İlk zamanlar bunu yapmak istemezdim. Daha sonra kendiliğimden yapmaya başladım. Her şeyi öğrenmede ablam modeldi benim için. Annem ablama anlatır, ben de o arada öğrenirdim. İslam'a uygun giyinme konusunda sıkıntı yaşamadım. Hayatın içinde öğrendim zaten. Başımı örttüğüm gün diye bir şey yok. Hangi gün sokağa örtülü çıktığımı hatırlamıyorum. Bence insanda zahirî bir tesettür varsa manevî olarak da bir tesettür olmalı. Ben örtülüyüm; ancak karakter olarak bazı kimlikleri kendime oturtamadıysam, sokakta tesettüre yakışmayan hâller içine girersem, mesela sokakta kahkahalarla gülüyorsam bu benim “tesettürsüz”lüğümdür.

Ayşenur Hanım: “Çocuklarla sokakta oyun anlaşması yaptık”

Oynamak için sokağa çıkacakları zaman oturup bir anlaşma yaptık. “Dışarı çıkıp oynamak istiyorsunuz ama ben de sizi çağıracağım zaman balkondan seslenmek istemiyorum. Beni balkonda gördüğünüz zaman içeri gelmenizi istiyorum demektir.” dedim. Anlaştık. O an çocuk için en önemli şey oyundur. Çağıracağım zaman önce perde arkasından bakıyordum. Heycanla kendisine sıra gelmesini bekliyorsa oyununu bölmemek için balkona çıkmıyordum. Sırası geçtiği zaman hevesini aldığı anda çıkıyordum. Böylece, “Az sonra geleyim.” demelerini engellemiş oluyordum.

Bütün çocuklara özel davranılmalı

Bütün çocukların karakterleri farklıdır. Eğitirken hepsine farklı yöntemler kullanmak lazım. Annenin kendi ölçüleri olmalı, çocuğunu çok iyi tanımalı ve onun üzerine şekillendirmeli. Şulenur paylaşmayı sevmeyen bir karaktere sahip. Bu olumsuzluğu sabırla işleyerek 7-8 yılda aştık. Büyüklere artık susun yeter dediğim anlar oluyor ama Şulenur'u da konuşturmaya çalışıyorum. Çekirdek bir anda meyve vermiyor. Çocuğumuza ektiğimiz bir güzel huyun ortaya çıkması için de beklemek lazım. Anneler çok sabırlı olmalı. Çocuk okuldan gelip yaşadığı veya gördüğü bir şeyi paylaştığı zaman, hoşunuza gitmeyen bir durum karşısında sert tepki verirseniz gelip size bir daha anlatmaz. O an sabırla dinleyip olumsuzluğu tespit edip zamanı gelince düzeltmek gerekir. Çocuklarımla paylaşma anlamında arkadaş gibiyiz ama otoritemiz ve mesafemiz de var. Çok rahatız, her şeyi konuşuruz ama karşılıklı saygımızı da koruruz. Özellikle babaları ile aralarında aracı olmayı hiçbir zaman kabul etmedim. Benimle olduğu gibi babalarıyla da meseleyi doğrudan konuşmayı öğrendiler.

Çocuklara her zaman mutlu aile tablosu sunmamak lazım. Her ailede sıkıntı olabilir. Çocuk evlendiği zaman benim annem babam hiç kavga etmezdi, demesin. Hiç tartışmayabiliriz ama bir meselede uzlaşamazsak oturur, istişare ederiz. Çocuklar da bunu görür. Gülün dikenlerinin de olduğunu bilirler. Hayatın zorlukları karşısında anne baba kendisini salıverirse çocuklar da bunu örnek alır ve aynı durumda zaafiyet gösterir. Anne baba güçlü olur, kendini toparlar ve her şeye rağmen yeniden başlarsa çocuklar da bunu öğrenir.

Ayşenur Hanım: “Ev hanımıyım ama sadece yemek pişirip çocuk bakmıyorum”

Aile hayatı; insanın, hususen Müslüman'ın sığınağı, bir nevi Cennet'i ve küçük bir dünyasıdır. İşte ailem benim Cennet'im. Ev hanımıyım. İlkokul mezunuyum. Ama sadece yemek pişirip çocuk bakmıyorum. Sosyal aktivitelerimiz, devam ettirdiğimiz hizmetlerimiz var. Risale-i Nûr derslerine katılıyorum. Gençler için tiyatro faaliyetleri yapmakla uğraşıyorum. Yazı yazıyorum. Aile içi iletişim seminerleri veriyorum. Çocuklarıma ve inançlı bütün gençlere iman hakikatlerini bildikleri için çok özel insanlar olduklarını söylüyorum. Çünkü, Allah'ı tanımayan birçok insanın yaşadığı bu devirde O'nu bilmek çok büyük bir ayrıcalıktır. Bildiklerini anlatmalarının omuzlarına yüklenmiş bir vazife olduğunu anlatıyorum.

Ayşenur Hanım kızlarını yetiştirirken nelere dikkat etti?

-Aile içinde bütün meseleleri konuşarak, meşveret ile hal-letmeyi ilke edindi.

-Her konuda çocuklarının da fikirlerini sordu ve önerilerini ciddiye aldı.

-Yaşlarına göre sorumluluk verirken katı bir zorlama yerine esnek davrandı.

-Çocukların fiziksel bakımlarının yanı sıra ruhlarının şekillenmesini de çok önemsendi.

-Kızlarının babalarıyla da rahatça iletişim kurabilmesini sağladı.

-Çocuklarıyla tek tek ilgilendi, konuştu ve sorunlarını ilk elden çözmeye çalıştı.

-Çocuklarının isteklerini baştan reddetmedi. Onlara alternatifler sundu.

-Her hâli ve davranışı ile onlara örnek olmaya çalıştı.

ÇOCUKLARIMIZ GÜZEL RAMAZAN HATIRALARI BİRİKTİREBİLSİN DİYE...

4 çocuklu Avcı ailesinde Ramazan, oruç ibadetiyle birlikte tam bir şenlik havasında geçiyor. Bir ay boyunca eve gelen misafirlerle yapılan kalabalık iftarlar, sahurlar, cami gezmeleri ve elbette sadaka yarışı ile bu aile mübarek zamanların manevî iklimini doyusya yaşıyor.

Büyüklerimiz, Ramazan ayı geldiğinde çocukluklarındaki Ramazanların ne kadar güzel geçtiğini anlatır. İftarda top atışını nasıl heyecanla beklediklerini, yarı uykulu sahurlarını, öğle vakti oruçlarını dedelerine satıp bir güzel karınlarını doyurduktan sonra akşama kadar tekrar nasıl niyet ettiklerini mutlulukla hatırlarlar. Bu, aslında biraz da çocukluğa duyulan özlemin de ifadesidir. Eski Ramazanlarla ilgili anılar tazelenirken bugünün çocuklarının yıllar sonra anlatacakları ilk oruçlarını şimdi tuttuklarını da düşünmek gerek. Bu yüzden, bugünün Ra-

mazanlarını da eskiler gibi güzel yaşatmak lazım çocuklara. “Çocuklarımıza orucu nasıl sevdirebiliriz? Onlarda nasıl güzel hatıralar oluşturabiliriz?” diye soranlara Avcı ailesinin çocuklarıyla geçirdikleri Ramazan günlerini anlatmak istiyoruz.

Avcı ailesinin Ahmet, Kadir, Enes ve Nilüfer isimli dört çocuğu var. Ahmet ile Kadir 15 yaşında ikizler. Bu sene Lise 1’e devam ediyorlar. Enes henüz 4, Nilüfer de 1,5 yaşında. Anne Ayten Hanım, daha üç ayların başında ailece çok heyecan duyduklarını belirtiyor. Regaib Kandili’nden itibaren oruç havasına girdiklerini ifade eden Ayten Hanım, Recep ve Şaban aylarında pazartesi, perşembe günleri ve Miraç ve Berat Kandillerinde oruç tutarak Ramazan’a hazırlandıklarını anlatıyor. Ramazan alışverişini çocuklarıyla birlikte yapan Ayten Hanım, bir ay boyunca onların sevdiği yemekleri ve tatlıları yapabilmek için isteklerine göre hareket ediyor. Aslında günlük yapılabilecek bu alışverişi çocukları da o telaşın içine katabilmek için birlikte yapıyor. Bu şekilde misafir geleceği zaman aceleyle markete koşmaktan da kurtulmuş oluyor. Çocuklar annelerinin yaptığı pizzayı çok seviyor. Ayten Hanım da daha büyük şevkle kalsınlar diye pizzayı sahurda yapıyor. Hatta yıllar sonra bir oğlunun “Anne ilk zamanlar ben pizza için oruç tutuyordum, şimdi Allah için tutuyorum.” dediğini hatırlayınca gülümsüyor.

“Allah’a söz verdim, orucumu bozamam!”

Ahmet ve Kadir anne babasından görerek öğrenmiş orucu ve namazı. Onların söylemesine bile gerek kalmadan ibadetlerini yapmaya başlamışlar. Bu arada orucun ne olduğu, neden tutulduğu ile ilgili birçok soru sormuşlar. Ayten Hanım, orucun İslam’ın şartlarından biri ve Allah’ın emri olduğunu, belli yaşa gelen her Müslüman’ın yerine getirmesi gerektiğini an-

latmış. Çocuklarını oruç tutmaları için hiç zorlamamış. Bilakis, sınavları olduğu gün tutmamalarını bile tavsiye etmiş. Ancak, "Bir gün tutmasam bir ay hiç tutmamış gibi hissediyorum." diyerek bırakmamışlar oruçlarını. Ahmet ve Kadir ilk defa ilkokul 1. sınıfta Ramazan'ın başında, ortasında ve sonunda birer gün oruç tutmuşlar. Sonraki 2 yılda üçer güne çıkmış oruçları. Kadir 4. sınıfta Ramazan'ın tamamını oruçlu geçirmiş. Ahmet ise bünyesi daha zayıf olduğu için sonraki sene tamamlamış bir ayı. Çok zorlandığı bir gün akşama doğru annesinin ısrarına rağmen "Hayır, anne. Gece Allah'a söz verdim, nasıl bozarım?" diyerek itiraz etmiş.

İkizler, iftar vakti yaklaşınca pencereye koşup birçok camiden aynı anda okunan ezanı dinlemeyi ve minarelerin ışıklarının yanmasını beklemeyi hâlâ çok seviyorlar. Daha küçükken bayramın ilk günü akşam vakti yine pencereye koşup da minarelerin ışıklarının yanmadığını görünce nasıl üzüldüklerini anlatıyorlar. Gökyüzünde parlayan yıldızların sönmesi gibi bir hüznün yaşamışlar o vakitte. Avcı ailesi Ramazan'da her akşam farklı bir camiye gidip hem gezmeye hem de ibadet etmeye özen gösteriyor. Bu sayede İstanbul'daki bütün camileri tanımışlar. Ramazan'ı gezme ayı olarak değerlendiren çocuklar, teravih çıkışlarında pamuk şeker ve tatlı çerezler almayı dört gözle bekliyorlar. Cami gezilerinin yanı sıra Ramazan'a özel tiyatrolara ve programlara da ailece gidiyorlar. Çocuklara göre Ramazan, aynı zamanda eğlence ayı demek.

Çocukların Ramazandaki en büyük mutluluklarından birisi de eve gelen misafirler. Akraba ve komşularının yanı sıra bu mübarek zamanları ailelerinden uzakta geçirmek zorunda kalan üniversite öğrencilerine de açıyorlar sofralarını. Misafirsiz iftar ettikleri çok nadir oluyor. Çocuklar da misafirler

için hazırlanan çok özel ikramların yanı sıra sevdiklerinin eve gelmesinden mutluluk duyuyor. Özellikle öğrencilerle birlikte sofraya oturmayı, dua etmeyi, teravîh namazı kılmayı ve sohbetlerini dinlemeyi çok seviyorlar. Öğrenci ağabeyleri geciktiği zaman çocukların da yemeğe başlamadığını anlatan Ayten Hanım “Küçükken de onlarla sofraya oturmaktan çok hoşlanırlardı. Misafire hazırlık daha farklı olduğu için sevinirler. Namazda, oruçta ve ahlâkî değerleri güzelce yaşama hususunda o insanları örnek aldılar. Onları tanıdığımız için çok şükrediyorum. Çünkü aynı sevgiyi anne babaları olarak biz veremezdik. Allah’ı sevmeyi de Allah’tan korkmayı da, oturup kalkma adabını da onlardan öğrendiler.” diyor.

Enes henüz oruç tutamıyor elbette, ama şimdiden konuşulanları duydukça soru sormaya başlamış. Ağabeylerini örnek alabilmesi ise en büyük şansı. Ayten Hanım, Enes’in de evde zaten yaşanan namaz, oruç ve yardım eksenli hayata farkında olmadan dahil olduğunu anlatıyor. Kendine göre abdest alıp ağabeylerinin yanında namaza duruyor Enes. Orucu sevmesi ve büyüyünce hatırlaması için sadece ona özel tatlılar yapacağını da sözlerine ekliyor Ayten Hanım.

Kadir: “Camide teravîh kılmak çok zevkli”

Ramazan’da özellikle iftar vakitlerinde yaşanan telaş ve heyecanın çok güzel olduğunu ifade eden Kadir, bu ayın iç dünyasındaki yerini şöyle anlatıyor: “İftarda bir taraftan sofraya kuruluyor, bir taraftan ezan okunuyor. Sahurda özel duygular yaşıyoruz. Ramazan’da en çok babamın gezmeye götürmesi güzeldir. Karagöz seyretmeye, tiyatrolara, camilere gitmek çok güzel. Teravîh de kılıyoruz camide. Evde ailece kılmak da güzel ama kalabalık olunca namaz daha zevkli geliyor.

Ahmet: “Ramazan yardımlaşma ayıdır”

Ramazan bitince gerçekten çok üzöldüğünü söyleyen Ahmet ise şöyle konuşuyor: “Annem her zaman güzel şeyler yapar ama Ramazan’da samimiyetini de katıyor. Ramazan’da ruhum rahatlıyor. Oruçlu iken top oynadığımda nefsimi idare etme bakımından zorlanıyorum. Terliyorum, susuyorum ama sabrediyorum. Ramazan’da acayip şeyler oluyor içimde. 7 yaşındaydım. Annem sahura kaldırdı. Oruca niyet ettim ama gündüz evde çok güzel şekerler vardı. Ortada duruyordu. Arada bir atıştırıyordum. Annem sorunca oruçluyum dedim ama o gün şekerleri yedim. İftar vakti minarelerde ışıklar yandıktan sonra gökyüzüne bakıp düşünmeyi severim. Gökyüzünde ayrı bir hava oluşuyor. Havanın kokusu bile güzel geliyor. O sırada Allah’ı, ailemi, arkadaşlarımı düşünüyorum ve şükrediyorum. Bazen mesuliyet duygusu da ağır basıyor. Oruç tutmayan arkadaşlarım için üzölüyorum. Hesabının benden sorulacağını düşünüyorum. Ramazan’da ayrı bir düşünce atmosferine giriyoruz sanki. Arkadaşlarımla daha samimi, insanlara karşı daha merhametli oluyorum. Babamla camiye gitmiştim bir iftar vakti. Avluda yemek dağıtılıyordu. Onları gördükçe hâlimize şükrettim. Bir Ramazan’da birikmiş param vardı. Takım şapkası almak istiyordum. Annem sadaka verebileceğimi söyledi. Ertesi gün de sınavım vardı. Sadakamı verdim. Sınavda daha başarılı oldum. Ramazan aynı zamanda paylaşmadır. Evimize misafir gelince onlarla birlikte meleklerin de geldiğini düşünüyorum çünkü evde ayrı, güzel bir hava oluşuyor.

Ağabeylerimin buzdolabı bomboş!

Ayten Hanım, çocuklarının insanlara yardım konusundaki hassasiyetlerini şöyle anlatıyor: “Bir Ramazan’da oğullarımın

biri iftara geç kalmıştı. Ağabeylerinin evinden geliyordu. Biz sofradaydık. Kapıdan girince hemen annelik şefkatiyle 'Oğlum hemen gel!' diyerek sofraya çağırdım. Kapıdan geçti. Çok üzgün ve acı bir sesle 'Şuradaki keyfe bakar mısınız? Benim ağabeylerimin buzdolabı bomboş. Bir de sizin sofranıza bakın.' dedi ve küçük yaşında bizi utandırdı. Hemen ertesi gün babasıyla birlikte alışveriş yapıp onlara götürdüler. Bir Ramazan'da da fitrelerimizi öğrencilere verecektik. Oğlumla gittiğimiz yerden dönerken geç kaldık ve iftarı bir saat kaçırdık. Oruçluyduk ikimiz de. 'Hadi ben neyse de sen çok aç kaldın.' diye üzüntümü ifade ettim. 'Olsun anne, onlar için her şeye değer.' dedi. O zaman daha ilkokula gidiyordu."

Avcı ailesinde Ramazan'a özel neler yapılıyor?

-Üç ayların en başından itibaren manevî bir ortam oluşması için fırsatlar değerlendiriliyor.

-Çocukların orucu sevmesi ve Ramazan'ı güzel hatırlamaları için ailece etkinlikler yapılıyor.

-Eve misafir davet ediliyor.

-Yardımlaşma ve başkalarını düşünme duygularının gelişmesi için sadaka vermeleri teşvik ediliyor.

-Ramazan ve ibadetlerle ilgili sohbetler yapılıyor.

-Ramazan içindeki telaşlı zamanlara çocuklar da dahil edilerek bu güzelliği yaşamaları sağlanıyor.

PEYGAMBER EFENDİMİZ'İN (S.A.S.) GÜZEL AHLÂKINI ANCAK YAŞAYARAK ÖĞRETEBİLİRİZ

Dört çocuk sahibi Raşit-Ayşe Yurtseven çifti, en iyi eğitimin anlattığını bizzat yaşamak olduğuna tecrübe ile şahit olmuş, sabırla anlatmanın faydalarını görmüş bir aile. Özellikle Ayşe Hanım, Kur'an ile geç tanışmasının verdiği azimle daha 2,5 yaşındayken ilk çocuğuna Fil sûresini izah etmeye çalıştığını anlattıktan sonra, çocukların ne öğrettiğimizden ziyade nasıl davrandığımızı baktıklarını geç de olsa anladığını söylüyor.

Anne babalar olarak Rabbimizi (celle celâlüh) , Peygamberimiz'i (sallallahü aleyhi ve sellem), güzel ahlâkı ve kutsal değerlerimizi çocuklarımıza anlatabilme derdi içindeyiz. Özellikle manevi-yata ait meselelerin zorla, baskıyla, sevdirmeden öğretilmeye çalışılmasının nasıl olumsuz sonuçlar doğurduğunu belki bir-

çoğumuz kendi hayatımızda müşahede ettik. Bu yüzden çocuklarımızı eğitmek için yeni yolların arayışı içine girdik. Dört çocuk sahibi Raşit-Ayşe Yurtseven çifti; en iyi eğitimin anlattığını bizzat yaşamak olduğuna etmiş, sabırla anlatmanın faydalarını görmüş. Özellikle Ayşe Hanım, Kur'ân ile geç tanışmasının verdiği azimle daha 2,5 yaşındayken ilk çocuğuna Fil sûresini izah etmeye çalıştığını anlattıktan sonra, çocukların ne öğrettiklerimizden ziyade nasıl davrandığımızı baktıklarını geç de olsa anlattığını söylüyor.

Dokuz Eylül Üniversitesi'nden mezun olan ve din kültürü öğretmenliği yapan Raşit Bey ile Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi mezunu Ayşe Hanım, 16 yıllık evliliklerinde beş çocuk sahibi olmuşlar. En büyük oğul Muhammed Mus'ab, 15 yaşında. Vefat eden Muhammed Bedir'in ardından Muhammed Selman, Hanne Meryem (Hanne, Hz. Meryem'in annesinin adıdır.) ve Muhammed Tarık doğmuş. İlk isimlerin hep Muhammed olmasının sebebi şu: Müşrikler Efendimiz'e (sallallahu aleyhi ve sellem) 'ebter' yani soyu kurumuş dedikleri için Ayşe Hanım, bütün erkek çocuklarında O'nun ismini yaşatmayı arzulamış.

Ayşe Yurtseven, ilk çocuğu doğduğu zamanlarda hayatın tabii akışı içinde yer alan 'yaşayarak öğretmeyi' eğitimden saymadığını belirtiyor. "Bana göre hemen her akşam ailede bir şeylerin öğretildiği oturumlar olmalıydı. Mus'ab'a Fil sûresini büyük resim kâğıtlarına çizdiğim resimlerle anlatmaya çalışıyordum. Benim on sekiz yaşındayken, yani çok geç karşılaştığım Kur'ân'ın anlamını çocuğum benden çok önce öğrenmeliydi." diyen Ayşe Hanım, sonraları görüşlerine değer verdiği kişilerin 'çocukları rahat bırak' ikazlarıyla sıkı öğretim metotlarına ara vermeye, her anne gibi bir parça gevşemeye başladığını ifade ediyor.

Nerede olursan ol, sokağa çıksan da markete gitsen de Allah'tan kork

Ayşe Hanım, dilin söyleminin bir yere kadar etkili olduğunu, hayat içinde sergilenen davranışların sözün ötesine geçtiğini, çocukların ne öğrettiğinden ziyade nasıl davrandığına baktıklarını fark etmiş. Ayşe Hanım, yıllarca hem çocuklara hem yetişkin hanımlara tefsir ve hadis dersleri vermiş. Klasik tefsir ve hadis kitaplarını olduğu gibi aktarmaktansa bugüne uyarlayıp dilini sadeleştirerek anlatmayı tercih etmiş. Ayetlerin iniş sebebini bu çağdaki benzer hadiselerle karşılaştırarak, bugünün insanına inmiş gibi algılanmasını sağlamaya çalışmış. Bu yolla, ayet ve hadisleri evimizden, ailemizden, sokağımızdan yani hayatın içinden örnekler vererek öğretmiş. Bu arada kendi çocuklarına seviyelerine göre anlattığı hadislerden bir derleme yaparak 'Çocuklar için 40 Hadis' kitabı hazırlamış.

Çünkü Peygamberimiz öyle diyor!

Ayşe Hanım; bir şeyi neden yaptığını soran çocuğunu "Çünkü Peygamber'imiz öyle diyor." şeklinde yönlendirerek, yaptığı basit bir hareketin bile bilinçle olduğunu işaret etmiş. Çocuklarının zihninde bu dünyada bir sınama nedeniyle buldukları bilgisinin yerleştiğini ifade eden Ayşe Hanım şöyle konuşuyor: "İyiliğin Öğretmeni'nden öğrendiklerimizi gücümüz yettiğince yapacağız. Bizim tek amacımız iyi insan olmak. Bu düşünceyi Peygamberimiz'in (sallallahü aleyhi ve sellem) ilkeleriyle verdik. Mesela kardeşi kendisine vurduğu zaman karşılık vermiyor. Bunu da "Çünkü aklıma 'Zarara zararla karşılık verilmez.' hadisi geldi." diye açıklayabiliyor.

Peygamberimiz'in (sallallahü aleyhi ve sellem) günlük hayatındaki en ufak davranışı bile önemli ama sünnet diye sadece bunların dayatılması doğru değil. Asıl önemli olan, insanın ilişkilerinde dürüst davranmasıdır. Allah Resulü (sallallahü aleyhi ve sellem), birçok hadisinde önemli olan bazı şeyleri saydıktan sonra 'İnsanlara karşı güzel davranmandır.' diye tamamlıyor. Namazı öğrenirken önce bize bakarak sadece hareketleri yaptılar; sonra duaları ezberleyerek içini süslediler. 'Namaz dinin direğidir.' hadisinde olduğu gibi namazın bir buluşma anı olduğunu, Evrenin Hâkimi olan Allah ile tek başına görüşebilme imkânı olduğunu söyledim. Böyle ilginç cümlelerle yaklaştığın zaman daha cazip oluyor. Sûrelerin Arapçasını ezberlerken Allah'ın (celle celâlüh) bize ne demek istediğini de anlattım."

Kutlu Doğum'a özel program

Yurtseven ailesi geçen yıl Peygamberimiz'in (sallallahü aleyhi ve sellem) doğum gününde çok özel bir kutlama yapmış. Doğum günü o tarihe yakın olan çocuklarla Efendimiz'in (sallallahü aleyhi ve sellem) doğumunu birleştirip özel bir program düzenlemişler. Ayşe Hanım, pasta, börek gibi özel ikramlar hazırlamış. Raşit Bey, Hz. Peygamber'in (sallallahü aleyhi ve sellem) hayatını özetleyen kısa bir konuşma yapmış. Hanne Meryem önceden hazırladığı birkaç hadisi anlatmış. Yine Ayşe Hanım, herkes için o güne özel hadisler okumuş. Aile bundan sonra da Kutlu Doğum'u özel programlarla kutlayacak. Bu, havanın durumuna göre ev dışında güzel bir gün geçirerek de olsa o güne özel olacak.

Bu evde 'iyilik' denince Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) geliyor akla. Çocuklar O'nu 'İyiliğin Öğretmeni' olarak tanıyor. 7 yaşındaki Muhammed Tarık, bir iyilik yaptığında "Şimdi ben meleklerden (celle celâlüh) artı mı aldım?" diye soru-

yor. Çünkü annesi okuldaki dili kullanarak sevap yerine artı, hata yaptığı zaman günah yerine eksi aldığını söylüyor. “Şu anda sana eksi atılmış olabilir, dikkat et!” diyor mesela. “Allah (celle celâlüh) seni sevmez, yakar, Cehennem’e atar.” gibi ifadeleri kesinlikle kullanmıyor. “Allah (celle celâlüh) çocukları hep sever, sevmekten hiç vazgeçmez.” diyerek çocuğunu tekrar güzelliğe sevk ediyor. Korkutmuyor, ceza vermiyor onlara. Uydurma masallar yerine Peygamberlerin hayatlarını anlatıyor çocuklarına.

Çocuklar Peygamberimiz'i (s.a.s.) ne güzel anlatıyor:

Muhammed Tarık: “Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) iyi birisi olduğu için biz de iyilik yapıyoruz. O’nun beni sevmesi için namaz kılıyorum. Kitap okuyorum bazen. Arkadaşlarım bir şey yapıyor. Aklıma Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) geliyor ve onlara anlatıyorum. Peygamberimiz en iyi insan. Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) bize Kur’ân’ı ta-nıtmiş. İyiliği öğretmiş. Bize çok şey öğretmiş. Namaz kılmayı öğretmiş.”

Hanne Meryem: “Peygamberimiz’e (sallallahü aleyhi ve sellem) salavat getiriyorum. O çok iyi kalpli, iyiliksever; herkese doğruyu anlatır. İnsanlara Kur’ân’ın ne anlama geldiğini anlatmış. İyilik yapmalarını istemiş. Namaz kıldıktan sonra dua ederim. Ailem için, başımıza kaza gelmesin diye dua ederim.”

Muhammed Selman: “Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) gibi dürüst olmaya çalışıyorum. Çocukları severmiş, ben de seviyorum. Kötülük yapanlara kötülükle karşılık vermemiş. Arkadaşlarım kötü şeyler yaptığı zaman ben de üzülüyorum. Tüm Müslümanlar için, sevdiklerim için, Cennet’e gitsinler, orada buluşalım diye dua ediyorum.”

Muhammed Mus'ab: "Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) hadisleriyle bize yol gösteriyor. Herkese eşit davranmış, çocuklara şefkat gösterilmesini istemiş. Peygamberimiz'e (sallallahü aleyhi ve sellem) hareketlerimle benzemeye çalışıyorum. Yatmadan önce dua ediyorum. Anneme, babama saygılı davranıyorum. Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) bir yere giderken yol kenarında boş oturan bir adam görüyor. Selam vermeden geçiyor. Geri dönerken aynı adamı elinde çubukla yere bir şeyler çizerken görüyor ve selam veriyor. Neden böyle yaptığı sorulunca boş durmanın iyi olmadığını söylüyor ve o adama bir şeyler düşünmeye başladığı için selam verdiğini söylüyor. Ben bunu unutmuyorum."

Raşit Yurtseven: "Çocuklarımıza önce O'nu sevmeyi öğrettik"

"Öncelikle çocuklarımıza peygamber sevgisini öğrettik. Kim olduğunu, bizim için önemini anlattık. Hadisleri öğrettik. Kandil gecelerinde, Ramazan'da çocukları alıp camiye gittik. Manevî havayı tattırmaya, o geceyi güzel hatırlamalarını sağlamaya çalıştık. Yemeklerden önce ve sonra ellerin yıkanması, sabahları yüzün yıkanması, her işin başında besmele çekmek gibi günlük hayatımızda uyguladığımız sünnetler var. Yolculuğa çıkarken hepimiz sesli olarak 'Bismillah' diyoruz. Evimize dönünce şükrediyoruz. Bunları ifade etmelerini istiyoruz. Günlük hayatımızda mümkün olduğunca hatırlatmaya çalışıyoruz. Sünnetler o kadar hayatın içinde ki ayırıp kenara koymak mümkün değil. Bize düşen tohum atmak. Çıkarsa ne âlâ, çıkmazsa da Allah bilir."

Ayşe Hanım: "Cuma özel bir gün"

"Cuma gününü sevdirmek için özel şeyler yaptım. Cuma'nın bayram olduğunu, özel bir vakit olduğunu bilsinler diye, harçlıklarını cuma günü verdim. O gün okuldan geldikten sonra özel kıyafetlerini giymelerini istedim. Pastalar yaptım. Bugünün duada çok önemli olduğunu; Allah ile baş başa kalmalarını, ne dilerlerse Allah'ın mutlaka duyacağını ve kabul edeceğini vurguladım."

*Ayşe Hanım: "Besmeleye alıştırırken
yaptığım hatayı sonradan fark ettim"*

Ayşe Hanım, yaptığı bir hatayı nasıl düzelttiğini bakın nasıl anlatıyor: "Çocuğuma besmelenin gizemli gücünü öğretmeye çalışıyordum. Israrla belki çocuğu sıkacak derecede, besmeleyi hatırlatıyordum ve besmele çekersen, düşmezsin, başına şu gelmez, bu gelmez diyordum. Çocuk birkaç defa besmele çektiği hâlde düşünce, benden bunu açıklamamı bekledi haklı olarak. Ben de 'Belki daha çok yaralanacaktın, canın daha çok acıyacaktı; ama Allah seni bu şekilde korudu.' gibi cümlelerle, işin içinden sıyrılmaya çalışırken, hatamı fark ettim. O andan itibaren şöyle demeye başlamıştım: 'Sadece besmele çekmen yetmez, bir de düşmemek için dikkatli olmalısın, önüne bakmalı, hızlı koşmamalısın...' Bu düzeltmeyi yapmadan evvel, çocuk bir masa üzerinden atlamak suretiyle süpermen'liğe hazırlanıyor ve ben uyardıkça da, "Korkma anne bir şey olmaz, ben besmele çektim." diyordu. Böyle hadiseler oldukça o olayla ilgili gereken bilgi sıklıkla verilmeye başlıyordu. Bir anlamda hayat, hepimizin öğretmeni oluyordu. Hayat içinde karşımıza çıkan hadiseler, tıpkı ayetler gibi, içinde bizi eğitecek bilgileri saklayan cümlelerdir.

*Ayşe ve Raşit Yurtseven çocuklara Allah'ı ve
Peygamberimizi nasıl tanıttı ve sevdirdi?*

-Çocukların, ne söylediğimizden çok ne yaptığımıza dikkat ettiklerini bilerek davranışlarıyla örnek olmaya çalıştılar.

-Ayşe Hanım, çocukların daha iyi anlayabileceği bir dil kullandı.

-Dinî kavramları bugüne ait örneklerle açıkladı.

-Sünnet olan davranışları yaparken bunları Peygamberimiz'den (sallallahü aleyhi ve sellem) öğrendiğini vurguladı.

-Her zaman sevdirmeyi önemsediydi.

-Çocukları zorlamadan öğretmeyi ilke edindi.

-Özel günleri gerçekten özel hâle getirdi. (Harçlıklarını cuma günü vermek gibi.)

-Çocuklara anlayabilecekleri âyet ve hadisleri öğretti.

5 YAŞINDA, HENÜZ “R”LERİ SÖYLEYEMİYOR AMA KUR’AN’I 3 AYDA HATMETTİ

Daha Türkçe okuma yazmayı öğrenmeden annesinin gayretiyle Kur’ân okumayı öğrenen ve 3 ay içinde baştan sona okuyan Furkan, ciddiyetle üzerinde durulduğu zaman çocukların neleri başatabileceğinin güzel bir örneği. Atalarımız boşuna dememiş “Yaşına değil başına bak” diye.

Furkan daha 5 yaşında. Henüz ‘r’ harflerini söyleyemiyor ama 4 ayda Kur’ân-ı Kerim’i okumayı öğrendi. İlk besmelesinden sonraki 3 ayda da hatim indirdi. Onun başarısındaki en büyük pay ise annesi Fatma Türk’e ait. Oğlunun azim ve gayretine hayran kalan Fatma Hanım, Furkan’ı ödüllendirmek için evinde bir hatim töreni düzenledi. Furkan’ın arkadaşlarını ve annelerini davet etti. Güzel yiyecek ve içecekler ikram etti. Oğlunun kalbindeki Allah (celle celâlüh) ve Peygamber (sallallahü aleyhi ve sellem) sevgisinin pekişmesi, gösterdiği başarı ile gurur

duyması ve gelecek yaşlarında hatırlaması içindi tüm gayreti. Gördüğü ilgi ve sevgi sayesinde mutluluktan uçan Furkan ise törenin sonunda hediyeye gelen arabaları saymakla meşguldü. Elbette çocuğu o da ama eski zaman âlimlerinin küçük yaşta ilim sahibi olmasına gıpta ile bakan bizler için “Demek ki, her çocuk, bir mücevher ustası titizliğiyle emek verilip işlendiği takdirde çok harikalar gösterebilirmiş.” diyebileceğimiz güzel bir örnek olmuştu.

Anne Fatma Hanım, özel bir firmada genel müdürlük yapıyor. Baba Faruk Türk ise borsacı. Furkan bu ailenin tek çocuğu. Furkan’ın Kur’ân öğrenme süreci, annesinin aldığı Kur’ân cd’leri ile başlamış. Fatma Hanım Kur’an okumasını düzeltmek amacıyla çalışmaya başlayınca o da öğrenmek istemiş. Sabahattan akşama kadar işinde çalışan Fatma Hanım, eve geldikten sonra da ev işlerini bir kenara bırakıp Furkan ile Kur’ân çalışmış. Hafta sonlarını da hep bu şekilde geçirmişler. Yuva-daki öğretmenleri de bu konuda büyük destek olmuş. Furkan’ın öğrenmeye başladıktan sonra Kur’ân’a tutkuyla bağlandığını ve çok sevdiğini söyleyen Fatma Hanım, kendisinin de öğrendikçe hediyeler vererek oğlunun gayretini ödüllendirdiğini belirtiyor. Hatta Elifba’dan Kur’ân geçince de küçük bir ‘geçti töreni’ yapmışlar.

Hatmini Mevlid Kandili’ne yetiştirip çok sevdiği Peygamber Efendimiz’e (sallallahü aleyhi ve sellem) hediyeye edebilmek için büyük çaba harcayan Furkan, son 71 sayfayı sadece iki günde okuyarak bu hedefine ulaşmış. Bu zamana kadar evdeki tüm davranışlarını ve konuşmalarını Allah’ı (celle celâlüh) ve Peygamberimiz’i (sallallahü aleyhi ve sellem) sevdirmeye gayesine göre yönlendirdiklerini ifade eden Fatma Hanım, şöyle konuşuyor: “Furkan’a her fırsatta Allah’ın (celle celâlüh) ve Peygamberimiz’in (sallallahü aleyhi ve sellem)

çocukları çok sevdiğini anlattık. Peygamberimiz'in (sallallahü aleyhi ve sellem) çocukluğunu ve çocuklara davranışlarını örnek verdik. Bizim de elimizde sürekli kitap gördüğü için okumayı çok seviyor. Hep birlikte Peygamberimiz'i anlatan filmler izliyoruz. Çocuklar bildiğini değil gördüğünü yapıyor. O görsün diye yatmadan önce çok yorgun olsam bile mutlaka biraz kitap okurum.”

Çok güzel oldu... Çok güzel oldu...

Evinin salonunu renkli ışıklar, kâğıtlar ve balonlarla süslemişti Fatma Hanım. Yiyecekleri koyduğu tabakları bile çocukların sevdiği çizgi film kahramanları renklendiriyordu. En güzel pastaları, kurabiyeleri ve içecekleri hazırlamıştı oğlunun arkadaşları için. Evin altüst olmasına, kırılan, dökülen şeylere aldırıyor; onların zihninde bugünün mutlu bir hatıra olarak kalması için güler yüzle hizmet ediyordu.

O güne has özel bir kıyafet giyen Furkan ve arkadaşları, törenin yapılacağı salona tekbir ve salavat-ı şerifeler okuyarak girdi. Rahlenin başına oturan Furkan, Yasin sûresini hece hece ama hiç yanlış yapmadan okudu. İhlas, Felak, Nas ve Fatiha'yı da tekbirlerle okuyarak duasını yaptı. Aminlerden sonra küçük arkadaşlarının tezahüratları başladı: “Çok güzel oldu, çok güzel oldu...” Sıra hediye vermeye geldi. Arabalar, deniz oyuncakları, kitaplar vs. Oyunağını veren her çocuk Furkan'ı sıkıca kucaklayıp hayranlıkla öpüyordu. Gözlerdeki heyecan ve mutluluk görülmeye değerdi. Fatma Hanım, nezaketini hediyeleşmede de gösterdi. Bütün çocuklara günün hatırası olacak küçük oyuncaklar hazırlamıştı. İsteyen, balonları da giderken götürabiliirdi.

Furkan ve arkadaşları o gün çok eğlenceli ve mutlu birkaç saat geçirdi. Birlikte dua ettiler, meyve suyu içtiler, güzel pas-

talar yediler, oynadılar, güldüler, eğlendiler, yuvarlandılar. O gün, her birinin zihnine ve kalbine Kur'ân sevgisinin ödüllendirildiği, dualarla, salavatlarla örülü eğlenceli bir hatıra olarak yerleşti. Belki, yetişkin birer insan olduklarında çocuk sevgisini, öğrenme azmini, Allah (celle celâlüh) ve Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) aşkını, paylaşmayı, arkadaşlığı somut olarak hissettikleri ilk günü içlerinde aradıkları zaman bugüne ulaşacaklar. Ve yine orada, gül misali güzel insan yetiştirmek için gayret eden bahçıvanlar olarak annelerini bulacaklar.

Sorularına bıkmadan cevap verdik

Fatma Hanım, Furkan'ı yetiştirirken nelere dikkat ettiklerini şöyle anlatıyor: “Furkan zaten sakin ve uslu bir çocuktur. Şımarık olmadı hiçbir zaman. 3 yaşına kadar babaannesi baktı. 2 yıldır da yuvaya gidiyor. Babasıyla birlikte, oğlumuzun öncelikle güzel ahlâklı, doğru, dürüst, değerlerine sahip iyi bir insan olmasını istiyoruz. Mesela dua etmeyi çok önemser. Her şeyi Allah'tan istemesi gerektiğini bilir ve öyle yapar. Bütün sorularına hiç bıkmadan doğru cevaplar vermeye çalıştık. Onunla ilgili geleceğe dair çok hayalimiz yok. Özel okullarda okutayım, şu makamlara gelsin gibi zorlayıcı hedeflerimiz yok. Mutlu olması yeterli benim için.”

Furkan: “Allah ve Peygamberimiz beni seviyor”

Kur'ân okumayı seviyorum. Hediye oyuncak almayı ve ödülleri de seviyorum. Peygamberimizi çok seviyorum. Bizi yarattığı için Allah'ı (celle celâlüh) çok seviyorum. Dua ettim, araba istedim; verdi. Şimdi de uçan at istiyorum. Bir de, babamın ve annemin bana kızmamasını istiyorum. Peygamberimiz ço-

cukları çok seviyor. Beni de seviyor, çünkü iyi şeyler yapıyorum. Büyüklere iyi davranıyorum.”

Furkan'ın hatim duası

“Allah'ım, bu okuduğum hatm-i şerifi, önce Peygamberimiz Hz. Muhammed'e (sallallahü aleyhi ve sellem), tüm peygamberlere, sahabîlere, şehitlere, iman ile ölmüş olanlara, burada bulunan misafirlere, öğretmenlerime, arkadaşlarıma, ailemden, akrabalarımın ölmüş olanlara hediye eyledim. Sen kabul eyle Ya Rabbi. Amin”

Fatma Hanım Furkan'ın eğitimi için neler yaptı?

- Öncelikle örnek oldu. Kur'ân öğrenmeye kendisi başlayınca evladı da onu taklit etti.
- İlgisini artırmak için küçük ödüller verdi.
- O'nunla ilgilenmekten yorulmadı, sıkılmadı.
- Sorularına sabırla anlayabileceği cevaplar verdi.
- Çalışan bir anne olmasına rağmen akşamları çocuğuyla ilgilenmeyi ihmal etmedi.
- Ev işlerini bahane etmedi.
- Nasıl olsa yuvada da öğreniyor, deyip sorumluluğunu terk etmedi.
- Furkan'ın hatirasında daha güzel izler bırakması ve teşvik etmek için arkadaşları ile geçireceği güzel bir gün hazırladı.

6 YAŞINDA KUR'ÂN-I KERİM'İ HATMETTİ, ŞİMDİ HAFIZLIĞA ÇALIŞIYOR

Çocukları sıkmadan, zorlamadan, sevdirek ve ödüllendirerek oyunla karışık yapılan dersler onların öğrenme şevkini de artırıyor. 4 yaşında Kur'ân'ı okumayı öğrenen ve 6 yaşında hatim yapan Muhammed Ekrem Eymen de, küçük yaşta bu eğitimi vermenin zor olmadığını ispatlayan güzel örneklerden biri.

Yaz ve kış tatilleri, okula giden çocuklara Kur'ân-ı Kerim okumayı öğretmek için en güzel fırsat. Yaşı küçük olduğu için kursa gidemeyen çocuklar evde birebir yapılan eğitimle Kur'ân okumayı çok kolay öğrenebiliyor. Bir çocuğun ilk öğretmeninin annesi olduğunu düşündüğümüzde bu görev de öncelikle annelere düşüyor. Kur'ân eğitimine ne kadar erken başlanırsa öğrenilen bilgiler ve ezberler de o derece kalıcı oluyor. Çocukları sıkmadan, zorlamadan, sevdirek ve ödüllendirerek

oyunla karışık yapılan dersler onların öğrenme şevkini de artırıyor. 4 yaşında Kur'ân'ı okumayı öğrenen ve 6 yaşında hatim yapan Muhammed Ekrem Eymen, küçük yaşta bu eğitimi vermenin zor olmadığını ispatlayan güzel örneklerden biri. Sevim Çöloğlu, Eymen'in ilk öğretmeni olma görevini hakkıyla yerine getirmiş, gayretli bir anne. Kendisi hâfız olan ve Kur'ân kursu öğreticiliği yapan Sevim Hanım, ilerleyen yaşında dünyaya getirdiği Eymen'e iki büyük çocuğundan daha güzel bir eğitim vermek için çaba sarf etmiş.

Üniversite eğitimi alan Kasım Ziya ve Hale Nur'a Kur'ân'ı 8 yaşlarından sonra öğreten Sevim Hanım, okul hayatı içinde onlara hafızlığı tamamlattıramamış. Eymen'e ise 2 yaşından itibaren alfabeyi okumaya başlamış. Her akşam oyun arasında yapılan tekrarlarla harfleri tanıyıp ezberleyince hareketleri de göstermiş. Bu arada Zaman gazetesinin ilavesi Arkadaşım dergisini Eymen'e okuttuğunu vurgulayan Sevim Hanım, "Dergiden benim okuduğum bölümleri daha sonra ezberlemiş gibi kendi kendine tekrar ettiğini gördüm. Zekâsının açık olduğunu fark edince eğitimi üzerinde daha ciddi durmaya karar verdim. Allah her çocuğa zekâ vermiş. Önemli olan onu işlemek ve doğru yerlere yönlendirmek." diyor.

Annesi çalıştığı için 3 yaşından itibaren çocuk yuvasına gitmeye başlayan Eymen'in Kur'ân eğitimi biraz yavaşlamış bu arada, ama akşamları evde annesiyle yaptıkları tekrarlar sayesinde unutulması engellenmiş. Kur'ân okumayı öğrendikten sonra bir daha hiç bırakmadığını ve okumak için daha çok gayrete geldiğini belirten Sevim Hanım, Eymen'e nasıl eğitim verdiklerini şöyle anlatıyor: "Akşamları yarım sayfa da olsa, 2 satır da olsa okuttuk. Kendisi de iştahlandı. Uzun sûreleri bitirmek zaman aldığı için sıkılıyordu, ama kısa surelere gelince

çabucak bitirmek hoşuna gitti ve coşkuyla okumaya başladı. Kutlu Doğum haftasında hatmini bitirdi ve Peygamberimiz'in (sallallahü aleyhi ve sellem) ruhuna bağışladık. Bu arada ezber de yaptırmıştık. 30. cüzün tamamını ezberledi. Şu anda 29. cüzün az bir kısmı kaldı. Yuvada Latin alfabesini yazdırıyorlardı. Bu şekilde Türkçe okuyup yazmayı da öğrendi. Üzerinde durulduktan sonra her çocuk aynı başarıyı gösterebilir. Kısa sürede olmuyor elbette. Emek, gayret, sabır ve niyet çok önemli. Ve elbette sevdirmek gerekiyor. Ezber yaptığı zaman ödüllendiriyoruz. Bu hediyeleri diğerlerinden ayrı kullanıyor ve hiç kırıyor. Onları daha çok önemsiyor ve daha güzel oynuyor. Üç tekerlekli bisikleti vardı ama iki tekerlekli bisikleti çok seviyordu. Yasin sûresini ezberlersen ödül olarak alacağım, dedim. Ezberleyince kış olmasına rağmen gidip aldık. Bu şekilde gayretlerle çok şükür Allah (celle celâlüh) nasip etti. Şimdi idealimiz hafızlığını yaptırmak.”

Sevim Hanım, ezbere başladıktan sonra Kur'ân'ın da sırrıyla Eymen'in zekâsının daha da açıldığına inanıyor. Yaşından beklenmeyecek sorular sorular soran Eymen, peygamberlerin hayatlarını ve Çanakkale gezi rehberlerini okuyor. Eymen küçük olduğu için önce kısa sûrelerin olduğu 30. cüzü ezberletmiş Sevim Hanım. 29. cüzden sonra normal hafızlık metoduna geçecek. Bu metotta Kur'ân'ın 20 cüzünün önce en son sayfaları ezberlenerek bir devir yapılıyor. Daha sonra 19. sayfa ezberleniyor, son sayfa da tekrar edilip pekiştirilerek devam ediliyor. Bu şekilde 20. devirde Kur'ân'ın tamamı ezberlenmiş oluyor. Sevim Hanım, Eymen'in ezberlemek için çalıştığı sûreyi evde kısık sesle de olsa açık tutuyor. Hatta bir yere giderken de yanına alıp kulaklıkla dinletiyor. Bu şekilde kulak dolgunluğu olduğu için ezberi kolaylaşıyor.

Hâfız, yaşayan ve yürüyen Kur'ân'dır

Hâfız; sadece Kur'ân-ı Kerim'in lafzını hafızasına alıp bey-nine ve belleğine hapseden değil, onun manasını kalbine ve beden ülkesine nakşedip cihana hâkim kılarak koruyan, hükümlerini muhafaza eden, lafız ve manasını sinesinde himaye edip, gönül aynasında seyredip devamlı gözetten hürmete ve Cennet'e layık bir kişidir. Yani, hâfız; yaşayan ve yürüyen Kur'ân'dır. Hz. Peygamber Efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem), hafızları, Abese sûresi'nde sözü edilen vahiy getiren meleklerle benzetmiş ve hafızların Cennet'te onlarla beraber olacağını müjdelemiştir. Kur'ân-ı Kerim, Peygamber Efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) zamanında vahiy kâtiplerince yazılmış ve birçok sahabî tarafından ezberlenmiştir. Kütübü Sitte'de bulunan bir hadis-i şerif şöyledir: Ebu Saidi'l-Hudrî (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtü vesselâm buyurdular ki: "Kur'ân ehli (yani onu okuyan, onunla amel eden) Cennet'e girdiği vakit, kendisine: "Oku ve yüksel!" denilir. O da okur ve yükselir. Her ayet için bir derece verilir. Böylece o bildiği ayetleri sonuna kadar okur (ve her biri için bir derece alır)." İbnu Abbâs'tan (radiyallahu anh) rivayet edilen bir hadis de şöyledir: "Resulullah aleyhissalâtü vesselâm buyurdular ki: "Kim Allah'ın Kitabını öğrenir ve sonra da onda bulunanlara uyarsa Allah onu, dünyada dalâletten çıkarıp doğru yola sevk eder, âhirette de kötü hesaptan korur."

Büyük çocuklarına da ölünceye kadar sürse de hıfızlarını tamamlamaları için gayret etmelerini söylüyor Sevim Hanım. Hafızlığın dünyada da âhirette de itibarlı olduğunu belirtiyor ve şöyle konuşuyor: "Hâfız olduğumuz için genç olmamıza rağmen yaşlı insanlar bize hürmet ediyor. Bu, bize değil Kur'-

ân'a saygıdır. Ama ben saygı görmek için yapmıyorum bunu. 'Kur'ân'ı Kerim'e saygı gösterilmesini istiyorsanız hâfız olun.' diyorum çocuklarıma. Eymen'i gayrete getirmek için 'Oğlum çalışıp hâfız olursan Rabbimiz bizi mükâfatlandırarak, ikimiz de hâfız olursak inşallah Cennet'te beraber oluruz.' diyorum. 'Ağabeyim, ablam, babam ne olacak?' diye soruyor. 'Onlar için de dua edelim, inşallah onlar da hâfız olsun.' diyorum. Bu şekilde daha çok aşka geliyor. Aslında hafızlığın yaşı yok. Kursumuzda 25 yaşlarında evli bir hanım hâfız oldu. Azmettikten sonra yapılamayacak bir şey değil. Yaşlandıkça beyin hücreleri zayıflıyor ama gayret edince Cenab-ı Allah (celle celâ-lüh) nasip edecektir diye ümit ediyorum."

Sevim Hanım, Muhammed Ekrem Eymen'i nasıl çalıştırdı?

- Hiçbir şey sevgisiz olmayacağı için Eymen'e ve tüm çocuklarına sevgisini her hâli ve tavıyla göstermiş.

- Eymen'i her zaman ciddiye almış ve terbiyesi üzerinde önemle durmuş. Aynı zamanda güzel ahlâklı yetişmesine gayret etmiş.

- Öncelikle Allah'ı (celle celâ-lüh) ve Peygamberimiz'i (sallallahü aleyhi ve sellem) tanıtmak ve sevdirmek istemiş.

- Kur'ân'ı okuyan ve ezberleyenleri Rabbimizin daha çok seveceğini anlatmış.

- 2 yaşından itibaren Kur'ân harflerini öğretmeye başlamış.

- O'na her gün Kur'ân dışında sevdiği kitapları da okumuş.

- Ezber yapmaya başlayınca teşvik edici ödülleri vermiş.

- Evde günlük hayat devam ederken oğlunun ezberlemeye çalıştığı sûreyi sürekli dinlemesini sağlamış.

*Analar, sadece evlatlarını değil
dünyanın derdini yüklenir omuzlarına*

Bedensel ve zihinsel engelli oğluyla Darülâceze'de yaşayan bir ana tanıdım. Bir bebek gibi baktığı evladı 35'indeydi. Onu hem seviyor, bakıyor, hem de üzülyordu. Çünkü kendisi 60'ına yaklaşmıştı ve hastalıkları vardı. Üzüntüsünün sebebi, 'Eğer ben ondan önce ölürsem oğluma kim bakar, kimsesiz ne yapar?' düşüncesiydi. Kendisi nasıl olsa kendine yeterdi ama oğlu bakıma muhtaçtı. Bu yüzden hem onu yediyor, giydiriyor, temizliyor hem de Allah'a (celle celâlüh) kendisinden önce oğlunun canını alması için gizliden gizliye dua ediyordu. Oğlunu kaybetmenin acısına katlanırdı ama onu geride bırakır da ölürse gözü açık giderdi. Böyle diyordu ana kalbi.

Darülâceze'nin önünden her geçişimde bu anayı ve ana kalbinin nasıl bir şey olduğunu düşünürüm. İnsanın kendisini aşip evladında fâni olmasını mecbur kılan bir duygu, annelik. Bir kere ana olmaya görsün kadın, iflâhı kesilmiştir artık. Dünyada gün yüzü görmesi çok uzak ihtimaldir. Bir kere ana oldu mu kadın, kendi evlatları yetmez dertlenmeye. Dünyanın tüm çocukları, tüm kederleri, yoksullukları onun olur. Sadece kendi evladına ağlamaz bir ana. Irak'taki savaş çocuklarına da, Afrika'nın aç bebelerine de, aşırı dozdan ölen uyuşturucu madde bağımlısı gençlere de gözyaşı döker. Haberleri izlerken kalbi dağlanır, lokmaları boğazında düğümленir kalır. Ana olmak, dünyanın derdini kalbine yığıp her biri için dua etmek ve gözyaşı dökmektir.

Çocuklarının bakmadığı nine, köyünde bir başına ocağını tütürür de yine kahretmez şehirdeki oğullarına, kızlarına. Gelenden haber sorar, yollara çıkıp. Dul maaşından 2 kuruş

artırmak ister hasta olanına. Gidenle göndermek için pekmez kaynatmaya uğraşır titrek elleriyle. Dövse de evladı, sövse de. Meşhur hikâyedeki gibi ciğerini sökse de, 'evladım' der inler yine de. Kızmaz mı hiç peki? Kızır belki ama "Evlat bu, atayım mı?" der. "Ben de atarsam ne olur hâli." der, kıyamaz. Bu yüzden anasının dayağından yine onun bağına sığınır evlatlar, babasının değil.

Çünkü ananın kalbine kendi sonsuz şefkatinden bir damla akıtmıştır Rabbi Rahim olan Hz. Allah (celle celâlüh), Hani, O'nun Habibi (sallallâhu aleyhi ve sellem) bir savaş meydanında evladını arayan anayı gösterip de soruyor ya "Bu kadın hiç evladının ateşte yanmasını ister mi?" diye. "İstemez." cevabını alınca da "İşte" diyor, "Sizin Rabbiniz bu kadından daha şefkatlidir, hiçbir kulunun Cehennem'de yanmasını istemez."

Ana olmayan birisi bilemez bu şefkati, rahmeti ve kahır çekmeyi. Tâ ki, o kutsal emaneti rahminde bulana dek. Kuluna ruhundan üfleyerek hayat verirken Rab (celle celâlüh), ananın kalbine de şefkatinden bir damlacık akıtır. İşte o andan itibaren cesediyle sadece bir kadın olan insan, ruhuna da analığı yüklenir. Farkında olmadan tüm hücrelerine dağılır o şefkat damlası. Artık evladının tutan eli, yürüyen ayağı, konuşan dili olur. Ve elbette kederiyle kederlenen, sevinciyle sevinen... Yavaş yavaş tüm canlıların, tüm yavruların, tüm insanların kederiyle kederlenen, sevinciyle gülümseyen anası olur.

Çünkü analık kahır çekmeyi baştan kabullenmektir.

ANNELERİMİZİN ŞEFKATİ HER YERE YAYILMALI

Psikolog Farika Teymur Artır, iş kadını ve radyo programcısı Şebnem Güler Karacan, eski manken Özlem Yeprem ve radyo programcısı Saniye Öztürk'ün ortak noktaları anne olmalarıydı. Onların hikâyelerinde sadece anneler değil, okuyan herkes hayatından bir parça bulacak.

Hiçbir duygu yaşanmadan tam olarak anlaşılmaz, mutluluğun resminin yapılamayacağı gibi. Annelik de tarif edilmez bir duygu çağlayanıdır. İçinde sevgi, heyecan, sorumluluk, endişe, merak, korku, gurur gibi birçok hissi barındırır. Hamilelik, doğum ve sonrası bir kadın için her anı ruha yeni şeyler katan bir süreçtir. Karnında bir bebeğin tekmelerini hissedene, "Sağlıklı olsun da cinsiyetinin ne olduğu önemli değil." diyerek dualar eden, doğum sancıları çekerken bile şikâyet etmeyen, kendi bedeninde büyüyen o canlıyı kucağına ilk aldığı an çek-

tiği tüm sıkıntılarını unutup sevinç gözyaşları döken, yavrusunu emzirirken sütüyle birlikte sevgisini de onun kalbine akıtan bir kadın, bundan sonra hayatına sıradan bir insan gibi devam edemez. O, evladiyla birlikte kâinattaki bütün çocukların hatta bütün yavruların annesi gibi hisseder kendini.

Psikolog Farika Teymur Artır, iş kadını ve radyo programcısı Şebnem Güler Karacan, eski manken Özlem Yeprem ve radyo programcısı Saniye Öztürk'le anneliği konuştuk. İlk bebeklerini kucaklarına aldıkları zaman hissettikleri duyguları, anneliğin getirdiği sorumlulukları, hayata ve dünyaya bakışlarının nasıl değiştiğini, evlatlarıyla iletişimlerini, onları nasıl terbiye ettiklerini, çalışma hayatı ile anneliği bir arada yürütmek için buldukları yöntemleri bizimle paylaştılar. Çocuklarına da anneleri hakkında ne düşündüklerini sorduk. Sadece anneler değil, okuyan herkes bu sayfalarda hayatından bir parça bulacak.

*Farika Teymur Artır: “anne olmak için
çocuğu dünyaya getirmek yetmez”*

Zaman gazetesi yazarlarından psikolog Farika Teymur Artır, Ahmet Eyüp (19), Zeynep (18), Emine (12) ve Rümeysa'nın (9) annesi. Eşi eğitim için İngiltere'ye gittiği için doğum sırasında yanında olamamış. Hatta Ahmet Eyüp'ü ancak üç aylıkken görebilmiş. Bütün çocuklarında mutluluk ile birlikte bir eksikliğin acısını yaşamış Farika Hanım. Zeynep doğduğunda İngiltere'de buldukları için ailesinden ayrı imiş. Emine ise, 3 ay önce vefat eden anneannesinin acısı taze iken gelmiş dünyaya. O yüzden hiç görmediği anneannesinin adını taşıyor. Rümeysa'nın 8 aylık doğması ve sağlık sorunları yaşaması tüm aileyi endişelendirmiş. Hamileliklerinde Hz. Meryem'in

duasını vird edinen Farika Hanım, evlatlarının iyi, salih birer kul olmaları için dua etmiş. Eşiyle birlikte çocuklarını Allah'ın (celle celâlüh) kendilerine verdiği bir hediye olarak görmüş.

Anneliği 'mükemmel bir sevgi paylaşımı' diye tarif eden Farika Hanım, bu duyguyu çocuklarından önce kendisinden 11 yaş küçük kardeşine bakarken yaşamış biraz; ama kendi çocuğuna bakmanın ve onu sevmenin hepsinden daha farklı olduğunu söylüyor. Emzirmenin kendi başına çok güzel bir duygu olduğunu belirten Farika Hanım, "Çocuklarım benim bir parçam ve onlara karşı sorumluluğum daha fazla. Benim içimde büyümesi, benimle bir olması daha farklı." diyor.

İyi anne-babalığın ve çocuklarına düşkün olmanın ailede öğrenildiğini belirten Farika Hanım, babaların da en az anneler kadar çocuklarına karşı duyarlı olabildiklerini söylüyor. Ona göre, ilk çocukta biraz şaşkın ve tecrübesiz olan babalar sonradan bu role alışıyor. Kendi babasında sorumlu bir baba rolü gören kişi, evlatlarına sorumlu davranıyor. Annelik ile babalığın yapısal, biyolojik, hormonal ve duygusal çok yönü olduğunu belirten Farika Hanım, birinin diğerinden üstün tutulamayacağını söylüyor.

Annelerde duyguların babalarda iradenin daha çok öne çıktığını ifade eden Farika Hanım, "Anne biraz daha şefkatle, daha acıyarak, daha koruyucu yaklaşır çocuklarına. Baba ise gücü, iradeyi temsil eder. Çocukların belli kuralları yerine getirmesinde daha kararlı davranır. Anne biraz daha esnektir. Çocuğun o andaki hassasiyetini, duygusal durumunu öne alır. Bunun dengelenmesi için yerine göre anne, babanın sözüne daha çok önem verilmesini sağlamalı. Yerine göre de baba, anneyi anlamaya çalışarak esnekliğe yardımcı olmalı." diyor. Hamilelik ve doğum sırasında anne kadar acı çekmese bile

çocuğuna çok şefkatli davranan babalar olduğuna dikkat çekiyor ve kendi evladına işkence eden, hakaret eden annelerin de varlığını hesaba katarak anne olmak için çocuğu dünyaya getirmenin yetmediğini dile getiriyor.

Çalışan anne olmak kolay değil

Farika Hanım, yaptığı işin verdiği avantaj sayesinde çalışma saatlerini çocuklarına göre ayarlayabiliyor. Vaktini onların okul saatlerine uyacak şekilde düzenliyor. Çalışan anne olmanın dışarıdan görüldüğü kadar kolay olmadığını belirtiyor. Özellikle sıkı mesai ile çalışan anneler ve çocukları için bu durumun çok yıpratıcı olduğunu söylüyor. Toplumda denge sağlanması için annelerin bir kısmının evde kalması gerektiğine inanan Farika Hanım şöyle konuşuyor: “Çalışan annelerin eksiklerini ev hanımları dolduruyor. Bana yardım eden insanları ev hanımı olarak görüyorum. O evini bıraktığı zaman başkalarının da ona yardım etmesi gerekiyor. Çocuk bakımında bana kayınvalidem ile birlikte başka hanımlar yardım etti. Yerine göre ev hanımlığını bırakıp çalışan hanım konumuna geçtiler. Bu insanlar toplumdan tamamen kalkarsa, herkes çalışırsa hayat daha da zorlaşacak. Bu yüzden evden çalışma imkânlarının artması gerekiyor. Anne çalıştığı zaman çocuğun kendine güveni artıyor. Anne çok yönlü oluyor, çocuğuna vereceği şeyler artıyor.

Sıkı mesai yapan annelerin çocukları anne yoksunluğu çekiyor. Özellikle 3 yaşına kadar anne ile bir arada olmaları çok önemli. Saatlerce anneden ayrı kalınca telafi edilmesi zor eksiklikler yaşıyorlar. Ancak çok candan seven birisi bunu doldurabilir. Çalışan anneler günlerini çok iyi planlamalı. Çocukların hasta olduğu zamanlar çok zorlanıyorum. İşimle çocuğum arasında kalıyorum. Her çatışma, her sıkıntı insana yeni

güçler kazandırıyor. Kabiliyetlerimizi, direncimizi artırıyor. Pek çok alternatifi bir arada bulundurmak gerekiyor.”

Zeynep: Anneme okuldan kaçacağımı bile söyleyebiliyorum

Arkadaşlarımla konuştuğum zaman onların annelerine göre benim annemin daha değerli olduğunu fark ediyorum. Annemle arkadaş gibiyiz. Her derdimi rahatça anlatabiliyorum. Arkadaşlarım okuldan kaçtıklarını ailelerine söylemiyor; ama ben anneme “Bugün okula gitmek istemiyorum, arkadaşlarla gezme planı yaptık.” diyebiliyorum. Bazen izin veriyor bazen de vermiyor. Zaten derslerin boş geçtiği zamanlar yapıyoruz planları. İkna edebiliyorum. İzin vermeyince de o beni okula gitmem için ikna ediyor. Annemin hayır dediği bir şeyi yaptığım zaman mutlaka başıma olumsuz bir şey geliyor. ‘Hayır’ diyorsa bir hikmeti vardır diyorum. Üzüldüğüm zaman zaten hemen anlar beni. Annem okumuş bir insan. Sevmediğim dersleri sevdirdi. Eksik yönlerimi tamamlamam için çok gayret gösterdi.

Emine: “Annemle her şeyimi konuşabilirim”

Annem gayet anlayışlıdır. Sınavlardan kötü not aldığım zaman kızmıyor, “Düzeltilsin kızım.” diyor. Bazı arkadaşlarım zayıf notlarını ailesine söylemeye korkuyor; ama ben çekinmeden söylüyorum. Birçok konuda kendimi anneme açabiliyorum. Bazen sadece ikimiz beraber vakit geçiriyoruz. Bazen iş yerine gidiyorum. Aralarda görüşüyoruz. Annemin çalışmasına üzülmiyorum; çünkü anneyi biraz da özlemek gerekiyor. Her zaman yan yana olunca, çok bağlı olunca, ileride ayrı kalmak zorunda kalırsam alışamam, daha çok zorlanırım.

Rümeysa: “Bazen ‘annem çalışmasa’ diyorum”

Çok harika bir annem var. Dertlerimi hep o dinliyor. Annemin bazen zamanı olmuyor, her gün konuşamıyoruz. Annem beni çok iyi anlıyor. Farklı bir anne olmasını istemezdim. Bu hâlini seviyorum. Bazen çalışmasa ve daha çok benimle olsa diyorum.

Şebnem Güler Karacan:

“Anne olunca hayata bakışım değişti”

17 yıldır Gülücük adlı bir radyo programı yapan Şebnem Güler Karacan, aynı zamanda kâğıt toptancılığı yapan bir iş kadını. 7 yaşında, Saltuk Buğra adlı bir oğlu var. İlk hamileliğinde mol gebelik yüzünden düşük yapan Şebnem Hanım, Saltuk Buğra’da da aynı endişeleri yaşamış. O dönemde çalıştığı hastanede canı sıkıldıkça oğlunu görmek için ultrasona girmiş. Doğumdan sonra narkozun etkisinden çıkmaya çalışırken duyduğu konuşmaları hiç unutamayan Şebnem Hanım, yaşadığı korkuyu şöyle anlatıyor: “Bir hastabakıcı ‘Hiç mi görmemişler bunu, nasıl bir şey bu.’ diyordu. Herhâlde bir canavar doğurduğumu düşündüm. Konuşamıyordum. Korkunç bir duygu idi. Meğer Saltuk Buğra ile birlikte bir torba da kist çıkmış karnımdan. 2-3 kilo kadar kist oluşmuş vücudumda ve hiç fark edilmemiş. Hasta bakıcılar bunlardan bahsediyormuş; ama ben çok korkmuştum.”

Şebnem Hanım, yıllardır çocuk programları yaptığı için sürekli çocuklarla iç içe olmuş; ama kendi çocuğu olunca içinin daha farklı sızladığını söylüyor. Anne olduktan sonra hayata bakışının nasıl değiştiğini şu sözlerle anlatıyor: “Başkasının çocuğunun hasta olduğunu duyunca da üzülüyorum; ama insan

bunu kendi çocuğunda farklı hissediyor. Saltuk'un acı çektiğini görmek daha tedirgin edici. Başkasının çocuğunu iğne yapılırken rahatlıkla tutarım. Saltuk'u da tutuyorum; ama daha zor oluyor. Yüreğim çok acıyor. Garip, anlatılmayacak bir his bu. Bu arada, günlük hayatımızda da çok şey değişmiş oldu. Eskiden kapıyı çekip çıkıyordum; şimdi o kapının ardında bir çocuk bırakıyoruz. 1,5 yaşından sonra yuvaya verdik. Son iki senedir babaannesi ve anneannesi dönüşümlü bakıyor. Çocuğumuz yokken akşamları eve dönme kaygımız yoktu; şimdi sorumluluğumuz var. Ama bu güzel bir sorumluluk. Hayatımdan memnunum. Çünkü eve neşe geldi. Ciddi bir aile olduk.”

Saltuk Buğra 15 günlükken çalışmaya tekrar başlayan Şebnem Hanım, programların yanı sıra Gülücük Kuklası ile birlikte çocuklara gösteriler yapmış, evinde kitap yazmış. Programının biraz haşarı karakteri Gülücük, evlerinin ikinci çocuğu gibi olmuş. Hatta Saltuk Buğra 4 yaşına kadar onu kardeşi sanmış. Çalışan bir anne olduğu için çocuk bakımını eşiyile birlikte üstleniyorlar; ama anne sorumluluğunun daha fazla olduğunu düşünen Şebnem Hanım, “Gece rahatsızlandığında babasını kaldırmadan ben ilgileniyorum oğlumuzla; ama onun gibi akşama kadar ben de çalışmışım. O zaman böyle düşünemiyorsunuz; çünkü annenin yerini hiçbir şey ve hiç kimse tutamaz. Bazen oğlumdan çok mu uzak kalıyorum diye endişeye kapılıyorum; ama en azından kendi işim olduğu için çalışma saatimi kendime göre ayarlıyorum.” diye konuşuyor.

Saniye Öztürk: “Kadınlar zayıftır; ama anneler güçlüdür”

Saniye Öztürk, eski bir öğretmen ve 17 yıldır çeşitli radyolarda kadın ve aile eksenli programlar hazırlayıp sunuyor. Hazım (22), Tarık (20) ve Ertuğrul (6) adlı üç çocuk annesi olan

Saniye Hanım, anneliğin yaşanmadan anlaşılmayacak, tarifi imkânsız bir duygu olduğunu söylüyor. Kadınların hamilelikten itibaren bir ömür boyu sürecek fedakârlık ve sorumluluk yüklendiğini ifade eden Saniye Hanım, “Gecenin bir yarısında evladından başka kim için 10 kere uykunu bölüp kalkabilirsin? Ertuğrul için hâlâ her gece 7-8 kere kalkıyorum; çünkü üstünü açıyor. Annelik böyle bir şey.” diyor. Çocuklarının çok iyi insanlar olarak yetişmesi için gayret gösteren Saniye Hanım, onlara her zaman “Siz sağlıklı, imanlı, ahlâklı, başarılı kişiler olmak zorundasınız.” öğüdünü veriyor.

Çocuklarının imanlı, iyi ahlâklı olmalarını okul başarılarından daha çok önemsiyor. “Yaşlanınca bize baksınlar.” düşüncesini sevmediği gibi “Sizin için saçımı süpürge ettim.” anlayışıyla verdiği emeklerin karşılığını beklemeyi de doğru bulmuyor. Çünkü onlara sahip olarak evlat sevgisini tatmanın en büyük ödül olduğunu düşünüyor. Onları doğurmaktan ziyade yetiştirmenin daha önemli olduğunu ifade eden Saniye Hanım şöyle konuşuyor: “Çocuklarımız bize Allah’ın verdiği çok özel emanetlerdir. Kölemiz olmaları gerekmiyor. Onların da bir hayatları var. Biz onları severek kendimizi tatmin ediyoruz. Ama hayatımıza büyük anlam kattıkları bir gerçek. Bir çocuğu doğurmak kadını anne yapmıyor. Asıl olan onu yetiştirip büyütmek, hayırlı bir insan olarak yetişmesine gayret göstermektir. Sevmek emek vermektir, bedel ödemektir.”

Saniye Hanım, hamileliği ve doğum sancılarını hiçbir zaman yaşama şansı olmayan erkeklerin, annelerin duygu dünyasını anlayamayacağı düşüncesine katılıyor ve Peygamberimizin “Cennet annelerin ayakları altındadır.” sözünü hatırlatarak annelerin daha çok saygıyı hak ettiğini düşünüyor. Kadınların zayıf ama annelerin güçlü olduğunu kabul ediyor. Anne olduk-

tan sonra O da bu gücü kendinde hissetmiş. En zayıf olduğu zamanlarda bile çocuklarla ilgili bir mesele olduğunda enerjisiyle dolduğunu fark etmiş. Hayatın başka alanlarında mücadele etmek için de çocuklarından güç aldığını belirtiyor. Babaları anne ile eşit seviyeye koymanın mümkün olmadığını düşünen Saniye Hanım, “Kadınlar bu anlamdaki değerlerinin farkında değil. Beşiği sallayan el dünyaya hükmeder.” sözüne inanırım. Anne çocuğunu istediği gibi yetiştirebilir, istediği duyguyu yükleyebilir. Kadınlar bu imkânın farkında değil.” diyor.

Hazım: “Annem yeteneklerimizi geliştirmek için çalıştı”

Ziyadesiyle iyi bir annemiz var. İnsan içinde olunca bir şey anlamıyor; ama dışarıdaki hayatı gözlemledikten sonra farkına varıyor. Birkaç yıldır Deniz Feneri Derneğinde çalışıyorum. Orada farklı hayat standartlarını gördüm. Böyle bir anne-babaya sahip olmanın verdiği avantajları fark ettim. İnsan kendinden daha kötü durumda olanları görünce sahip olduğu şeylerin değerini daha iyi anlıyor. Annem, kendini yetiştirmiş bir insan. Bizi yetiştirirken de ileride başımıza gelecek birçok sıkıntının, sosyal alanda karşılaşılabileceğimiz şeylerin hepsinin önüne geçmiş biz farkında olmadan. Küçükken bize günlük yazma, kitap okuma alışkanlığı kazandırması gibi. Böylece yeteneklerimiz gelişti.

Tarık: “Çalışmak onu mutlu ediyor”

Anlatılmaz, yaşanır denilecek bir annemiz var. Bizim için bu zamandan sonra bir anneden ziyade bir arkadaş gibi. Annemin benim için yaptığı en önemli şey, Edirne Fen Lisesi’ne gitmemi teşvik etmesidir. Onun gibi kültürlü bir anneye sahip

olmak büyük şans. Güzel yemekler yapması da önemli. Çalışmasının da artısı var. Çalışmak onu mutlu ediyor. Bir şeylerle meşgul olması bizim için de iyi. Annemden iyi insan olmayı, dürüstlüğü öğrendim. Küçük yaşta Kur'ân okumayı öğretti.

'Yap' demeden önce kendimiz yapmaya çalıştık

Eşyle birlikte çocuklara örnek ve iyi anne-baba olmaya çalışırken bir taraftan kendilerini de eğittiklerini fark etmiş Saniye Hanım. Onlara doğru bir davranışı 'yap' demeden önce kendileri yapmaya çalışmışlar. Doğru beslenmeye dikkat etmek, sağlık kurallarına uymak, yalan söylememek, kötü söz söylememek, argo ve küfürlü konuşmamak, ibadetleri yerine getirmek, her işe başlarken besmele çekmek, dişleri fırçalamak gibi günlük hayattaki olumlu davranışları nasihatle değil yaşayarak öğretmişler.

Radyo programlarının saatlerini çocukların okul vakitlerine göre ayarlayan Saniye Hanım, eve geldikleri zaman onlara kapıyı açan anne olmaya özen göstermiş. Üniversite mezunu kadınların çalışmayınca daha mutsuz olduğunu ve bunu eşlerine ve çocuklarına yansıttıklarını gözlemlediği için kadınlara yarım mesai ile de olsa bir işle meşgul olmalarını, en azından vakıf ve derneklerde hayır işlerine katılmalarını tavsiye ediyor. Kadınların eş ve çocuklarının dışında kendilerine ait sosyal hayatları olması gerektiğini düşünen Saniye Hanım: "Bir işi olmayan veya sosyal faaliyete katılmayan kadınlar, kendilerini işe yaramaz hissedebiliyorlar. Çalışmak için maddî ihtiyacının olması gerekmiyor. Çocuğuyla bütün gün birlikte olduğu hâlde mutsuz bir anne ise eğer; bu çocuk için çok anlamlı değil. Önemli olan sadece çocukla geçirilecek nitelikli birlikteliktir. Çalışan anneler daha planlı, programlıdır. İsteddiği işi de ya-

piyorsa daha mutlu oluyorlar. Ama ben her şeye rağmen 3 yaşına kadar şartlar çok zorlamıyorsa annenin işten ayrılıp çocuğuna bakması gerektiğini düşünüyorum. Ertuğrul doğduktan sonra 4 yıl işime ara verdim. Çocuğu büyütürken daha çok okuyacağımı sanırdım. Meğer çalışırken çok daha fazla okuyup yazabiliyormuşum. Annelere doğumdan sonra daha fazla ücretsiz izin verilmeli ve aynı işe dönebilmeleri sağlanmalı.”

Evlatlarımız en önemli eserimizdir

“İnsanlığa hizmet eden iyi bir evlattan daha önemli bir eser ne olabilir ki? Geleceğin dünyasına yön verecek nesilleri bugünün anneleri yetiştiriyor. Savaşlardan, adaletsizlikten, şiddetten şikâyet eden anneler, çocuklarını daha güzel yetiştirmeli. Bir anne kendi oğluna kadınlara şiddet uygulamamayı, nezaketi, kız kardeşinden üstün olmadığını öğretmeli. Kendi işini yapmayı öğretmeli. Oğullarım yalnız kaldıkları zaman kendi işlerini yapabildikleri için bana teşekkür ediyorlar. Bir erkek neden hiç yemek yapamasın, kendini doyuramasın? Bugün şiddet uyguladığından şikâyet ettiğimiz erkekleri de anneleri yetiştirdi. Eğitim ömür boyu devam ediyor. Verilen emekler boşa gitmiyor. Hayırlı evlat yetiştirenin amel defteri öldükten sonra kapanmıyor.”

Özlem Yeprem: “Anne olunca kendi annemi daha iyi anladım”

Eski manken ve oyuncu Özlem Yeprem, Enes ve Zehra'ya iyi bir anne olmanın yanı sıra hem eşi Reha Yeprem'in danışmanlığını üstleniyor hem de hayır işleriyle uğraşiyor. Evlendikten bir yıl sonra hamile kalan Özlem Hanım, içinde farklı bir canlının oluşumunu hissedince hem çok heyecanlanmış hem

de çok endişelenmiş. İlk günden itibaren çocuğunu nasıl yetiştireceğini, ona neler öğreteceğini düşünmeye başlamış ve bu konuda Allah'ın rızasının dışında bir şey yapmaktan çok korkmuş. Evlatlarını iyi insanlar olarak yetiştirebilmek için sürekli dua etmiş. Bir de onları daha doğmadan kaybetmekten çok korktuğunu belirten Özlem Hanım, "Allah'ın rahmeti o kadar büyük ki, insanın kalbine evlat sevgisini koyarken daha dikkatli olması için endişeyi de koyuyor. Korkularım beni çok aşırı derecede duaya yöneltti ve Allah'a daha çok yaklaştığımı hissettim." diyor.

Enes'i kucağına ilk aldığı zaman, "Ben şimdi ne yapacağım?" diye düşünen ve Allah'ın kendilerine verdiği bu emanete sahip çıkamamaktan çok korkan Özlem Hanım, daha sonra yaşadıklarını şöyle anlatıyor: "Hamilelikte çok kilo aldığım için sezaryen ile doğum yapmam tavsiye edilmişti. Bir yandan çok canım yanıyordu; ama bir taraftan da çocuğum ağlıyordu. Allah o zaman yaşadığım duyguları ve acıları unutturmasaydı ikinci çocuğu düşünemezdim. Zehra doğduğunda biraz daha anneydim, daha tecrübeliydim, daha fazla mutlu oldum. Endişelerim daha azdı. Daha rahat büyüttüm kızımı. Çocuklarımla kendim ilgilenmeye özen gösteririm. Ailelerimiz destek olmaya çalışıyor; ama eşimle birlikte halletmek daha çok hoşumuza gidiyor."

Evlenmeden önce yaşadığı hayat tarzı şimdikinden çok farklı olan Özlem Hanım, anne olmayı aklına bile getirmemiş. Hayatının gayesi ile ilgili daha bilinçli bir anlayışa geçtiği zaman ise anne olmayı yürekte istemiş. Çocukları olduktan sonra evlatların bir imtihan olduğunu daha net idrak ettiğini belirten Özlem Hanım, anne olduktan sonra hayata bakışını şöyle anlatıyor: "Savaş denilince aklıma ilk, çocuklar geliyor. Onların

ölmesi, yetim ve aç kalacak olmaları beni çok düşündürüyor ve içinde bulunduğum hâli hatırlatıp şükre sevk ediyor.”

Enes: “Anneme hediye aldım”

Annemi seviyorum. İyi vakit geçiriyoruz. Oynuyoruz. Ders yaparken kızıyor bazen. Annemi mutlu etmek için bahçemiz olsaydı çiçek toplayabilirdim. Anneler Günü’nü kutluyoruz. Geçen yıl başörtüsü hediye ettim. Okulda kermes vardı, arkadaşım ile beraber seçtim.

Özlem Yeşrem: “Çocuklar başının çaresine baksın diyemeyiz”

Örf ve âdetlerimizle yoğrulmuşuz. 18 yaşından sonra git-sin, başının çaresine baksın, diyemeyiz. Çocuklarımız için endişeleniyoruz. Dünyadaki gelişmeleri de çocuklarımız adına endişeyle izliyoruz. “Ben” diye bir şey kalmadı zaten. Daha anne karnındayken yediklerinize dikkat ederek onun için yaşamaya başlıyorsunuz. Doğduktan sonra iş bitmiyor. Ölene kadar onun için endişelenmeye devam ediyorsun. Annem de hâlâ aynı şeyi benim için düşünüyor. Çocuğumun bana ihtiyacı olduğu gibi benim de hâlâ anneme ihtiyacım var. Hatta annem 6 yıl önce vefat eden yaşlı annesini özleyiyor ve ona ihtiyaç duyuyor. Bu, Allah’ın merhametinin büyük tecellisi. İnsan anne olunca annesinin kendisi için ne kadar büyük zorluklar yaşadığını daha iyi anlıyor. Doğum, mucizevî bir şey. Sadece bir bebeğin doğuşu değil, kâinattaki bütün doğumlar bir mucize.

Anne ile baba sorumluluk açısından eşittir

Çocuklara karşı sorumluluk anlamında anne ile baba arasında bir fark olmadığını düşünen Özlem Hanım, bir kişinin

ailesi için yaptığı her şeyin, harcadığı her kuruşun sadaka olduğuna dikkat çekiyor. Allah'a karşı sorumluluğunu bilen anne ve babaların çocuklarına daha çok önem vereceğini ifade eden Özlem Hanım, "Çocuğumuz doğduğu zaman Reha Bey de büyük endişeler yaşadı. Sorumluluklarının arttığını hissetti. Belki ben karnımda taşıdım; ama o da sıkıntısını çekti. Ben manevî anlamda ilgileniyorum çocuklarımla; ama o hem maddi ihtiyaçları hem de manevî gelişimleri için çalışıyor. Dolayısıyla babalık da kolay değil. Anne-baba arasında bir fark yok. Evlat ikimiz için de evlat. O da kendi parçası olarak görüyor çocuğunu, ben de. Eğer bir baba çocuğunun iyi yetişmesini istiyorsa anneyi de mutlu etmeli. Çünkü mutsuz bir anne çocuğunu mutlu edemez." diyor.

Yıldız Ramazanoğlu: "Anneler, kendilerini zulme uğrayan her insandan sorumlu hissederler"

İki kız evlat annesi Yazar Yıldız Ramazanoğlu da, anne olmanın kazandırdığı empati yeteneği sayesinde zulme uğrayan bütün insanlara karşı kendisini sorumlu hissettiğini ve bu duygunun hiçbir yerde kendisini terk etmediğini söylüyor. Ramazanoğlu, anne olmayı 'çok muhteşem bir şey' diye tanımlıyor ve öyle olunca dünyanın bütün çocuklarıyla, bütün kızları ve oğullarıyla daha kolay iletişim kurabildiğini söylüyor. Çünkü bir insanın ne kadar büyük güçlüklerle doğup büyüdüğünü çok iyi biliyor bir anne. Dolayısıyla zulme uğrayan, öldürülen her bir insandan kendisini sorumlu hissediyor. "Acaba benim yapabileceğim bir şey var mıydı? Küçük bir cüsseyim, ama aslında içimde çok büyük âlemler var. Bunları nasıl harekete geçirebilirim?" gibi birçok soru uyanıyor içinde.

Bu sorulara şöyle cevap veriyor Ramazanoğlu “Bir insan önce kendini çok değerli görmeli, çok önemsemeli. Sıradan, çaresiz ve umutsuz görmemeli. Siz bir adım attığınız zaman Yaratıcınız size on adım atıyor. İyi bir şey için yola çıktığınız zaman etrafınızda büyük bir çekim merkezi oluşuyor. Küçük bir adım çok büyük yankılara vesile oluyor. Burada kesinlikle Yaratıcı'nın da çok büyük desteği var. Herkes bu dünyadaki misyonunu kavramalı. Herkesin yapabileceği şeyler var.”

Anneler kendilerine yeni alan açmalı

Çalışan bir kadın, (hâlen eczacılık yapıyor) ve anne olarak bilgisayar başından hiç kalkmadan saatlerce yazarak, düşünerek geçirdiği zamanlar Yıldız Hanım için çok değerli. Çünkü, bu ana ulaşabilmek için birçok engeli aşmak zorunda kalıyor. Hep özlemini çektiği en büyük hayali, evden hiç çıkmadan, peynir ekmek yiyip çay içerek birkaç ay geçirmek. İş hayatında, yazı dünyasında ve sosyal etkinliklere katılırken aile hayatının, eşinin ve çocuklarının kendisini durdurmasına izin vermediğini belirtiyor ve anneliği çok yoğun yaşadığı bir dönemden sonra kendisine alan açmaya çalıştığını vurguluyor. Ramazanoğlu, hayatını nasıl düzenlediğini şöyle anlatıyor:

“Çocuklar için fedakârlıklar yaptım ama saçımı süpürge etmedim. Çünkü onlar üzerinde bir minnet duygusu oluşturmak istemiyorum, vazifelerimi yapıyorum. Anne desteğinden yoksun kaldıkları zamanlar oldu ama bunlar onları çok iyi besledi. Artık beni seyahatlere seve seve gönderiyorlar. ‘İşini yapmalısın. Bizim için çok fazla fedakârlık etmene gerek yok. Başka bir insanı yetiştirmek uğruna yetişmiş bir insanın yok olmasına razı olmayız.’ diyorlar. Bu bir kısır döngü çünkü. Dolayısıyla, anneler olarak ailemiz için kesinlikle yapmamız

gereken şeyleri yaptıktan sonra kendimize alan açmak zorundayız.

Zaten akıllı, belli bir birikime sahip insanlar her şeyi dengeli biçimde bir arada yürütmeyi de öğreniyor. Bir saat içinde dört çeşit yemek yapılabilir. Evimin bütün işini bir saatte bitiriyorum. Çocuklarımın hizmetlerini de çok hızlı yapıyorum. Evin altyapısını kuruyorum onlar için. Yemek hazır, ama önlerine koymuyorum. Asla odalarını toplamıyorum. Ev işlerinde yapabileceğim asgari şeyleri yapmaya çalışıyorum. Evime eşya yığmıyorum. Çocuğun ihtiyacı olduğu dönemde yoğun bir annelik oluyor ama onlar sosyalleştikçe kendime alan açtım. Çalışmak için mutlaka sokağa çıkmaya gerek yok. Birçok işimi evden yapıyorum. Seyahatleri de çok uzun tutmuyorum. Zamanı iyi örgütleme ve gündelik hayatı aşma, daha anlamlı şeylerle doldurma azmi varsa bir yolunuzu buluyorsunuz zaten.”

ANNELİK, ALLAH'IN EMANETLERİNE SAHİP ÇIKMAKTIR

Üç evlat sahibi Samiye Beceren'e, annelerin evlat sahibi oldukları zaman ne düşündüğünü, dokuz ay karnında taşıyıp sancılar içinde dünyaya getirdikten sonra bebeğine baktığı ilk anı, evladına hangi sıfatla sahip çıktığını ve kaybedince neler hissedeceğini sordum. Bütün soruların tek bir cevabı vardı: Emanet!

Anneler Günü, Batı kültüründen alınmasına rağmen en benimsediğimiz, annelerimize sevgimizi bir kez daha ifade etme fırsatı bulduğumuz nadir özel günlerimizden biri hâline geldi. O gün kimi çocuklar babanın da katkısıyla aldıkları hediyeyi annelerine verir kimisi hediyesini kendisi yapar, küçük bir kart bile olsa. Annesinden ayrı olanlar telefon edip hâl hatır sorar. Annesi ebediyete göçmüş olanlar ise bir Fatıha veya Yasin'e uhrevî kanatlar takarak gönderir hediyesini, "Burada olsa da sarılıversem." derken gözleri buğulanır annesini kaybedenlerin.

Hangi yaşta olursak olalım, 7'sinde de 70'inde de insanın annesine duyduğu ihtiyaç, onun sıcak kucağına ve şefkatli kollarına duyduğu özlem aynıdır. Kendisi anne, anneanne, baba, dede olmuş büyüklerimiz bile kendi annelerini müthiş bir hasretle anar. Çünkü annemizin kucağı biz evlatlar için en rahat ağlayabildiğimiz yerdir. Gözyaşlarımızı dünyanın en derin şefkatiyle silen annelerimizin elleridir ve öpmekten büyük bir haz duyduğumuz en kutlu eller ve yanaklar onlara aittir. Annemize duyduğumuz özlem, aynı zamanda sonsuz şefkat sahibi olan Yaradan'ınımıza, bizi bu dünya gurbetine imtihan için gönderen Rahmeti Sonsuz Rabbimize (celle celâlüh) duyduğumuz özlemin küçük bir yansımasıdır; biz bunu böylece anlamasak bile...

Peki, anneler ne düşünür evlat sahibi oldukları zaman? Dokuz ay karnında taşıyıp sancılar içinde dünyaya getirdikten sonra nasıl bakar bebeğine? Hangi sıfatla sahip çıkar evladına ve ne hisseder kaybettiği zaman? Üç evlat sahibi Samiye Beceren'e bunları sordum. Aslında bunun tek bir cevabı vardı: Emanet! Her birimiz annelerimize -ve elbette babalarımıza- birer emanetiz, Rabbimize ait olduğumuz için. Ve anneliğin en büyük gereği emanete sahip çıkmak olmalı. Böylelikle ayaklarının altına Cennetler serilen annelerden olunabilsin. Yoksa, bir çocuğu dünyaya getirmek anne olmak için yeterli değildir. Bir kadın, ömür boyu kendisine emanet edileni asıl sahibine layık olacak şekilde yetiştirmeye çalışmadıktan sonra, yavru doğuran bütün canlılar ana sayılmaz mıydı zaten?

'Çocuklarım, Allah'ın bana emanet ettiği kullarıdır'

Samiye Hanım, evlatları Sümeyye, Safvan ve Lütfiye'yi, Allah'ın (celle celâlüh) kendisine ve eşine emanet ettiği kulları olarak gören bir anne. Onlar daha doğmadan zihnine ve kalbine do-

ğan emanet şuurunu bugüne kadar hiç kaybetmemiş ve onlara hep bu şuurla yaklaşmış. 20 yaşında anne olmuş Samiye Hanım. O zamana kadar zarar vereceğini düşünerek hiçbir bebeğe dokunmamış. Sümeyye dünyaya gelince o kadar şaşırılmış ki, inanmamış bu minik sevimli bebeğin kendisine ait olduğuna. O anı şöyle anlatıyor: “Müthiş bir sevinç ve gururdu hissettiğim. Yüzüne uzun süre baktım ve bu bana emanet edilmiş bir canlı, Allah'ın bir kulu diye düşündüm. Benim olacağını hiç düşünmedim zaten. Çünkü bu kadar harika bir şey benim olamazdı. Hep bu şuurla yaşadım. Üç çocuğumu da bu anlayışla büyüttüm. Dünyamda sadece çocuklarım var. Ama bu bir köle gibi değil, seve seve, mutlulukla yapılan bir adanmışlık.”

Lohusa döneminde bir rüya görür Samiye Hanım. Mübarek bir zat ve talebesi ellerinde üç saksı çiçekle ziyaretine gelir ve: “Bunlar size Allah'ın (celle celâlüh) emanetleri. Suyunu, ışığını çok güzel ayarlayın. Ne çok verip çürütün ne az verip kurutun.” der. Bu rüyayı hiç aklından çıkarmayan Samiye Hanım, çocuklarına dinî inanç, maneviyat ve ahlâk adına bir şeyler öğretirken hep bu ölçüyü tutturmaya çalışır. Ne sevgisiyle boğar ne de ilgisiz kalıp uzaklaştırır kendisinden. Çocuklarıyla ergenlik döneminde bile bir çatışma yaşamamasını da buna bağlayan Samiye Hanım “Annem bana çok kızdığı zaman ‘anne olunca anlarsın.’ dediği için anne olunca onun gibi yapmamaya karar vermiştim. Çocuklarım benim yaşıma gelince beni anlayacaklarına, onların yaşındaki kendi hâllerimi düşünüp buna göre davranmaya çalışıyorum. Bu şekilde onları daha iyi anlayabiliyorum. Eşimle birbirimize destek olarak çocuklarımızı sevgiyle, inançla yoğurmaya çalıştık. Bir şeyi yaparken maya çok önemlidir. Tatlı maya

kullanırsan tatlı, ekşi maya kullanırsan diğer malzemeler ne kadar kaliteli de olsa hamurun ekşi olur. Tatlı maya olarak sevgi, inanç ve manevî değerlerimizi kullanarak evlatlarımızı yetiştirmeye çalıştık ve meyvelerini de aldığımızı düşünüyorum.” diyor.

‘Birey olduklarını baştan kabullendim’

Anne-babalar genellikle, çocuklarını zevkleri, beğenileri ve istekleri ayrı birer insan olarak düşünmektense, kendi istedikleri şablona uygun evlatlar olmalarını arzu ederler. Elbette, bu istekler onların iyiliği içindir, ancak bu durum ebeveyn ile çocuklar arasında en büyük çatışma ve kopma sebebi olur. Evladını bir emanet olarak görüp en baştan onun aklına ve kalbine sağlam ahlâkî ve dinî temeller koyduktan sonra çatışma yaşanmayacağını ifade eden Samiye Hanım kendi ölçüsünü şöyle anlatıyor: “En başta şöyle düşündüm: Allah üç tane kulunu yaratmayı murat etti ve bunun için de eşimi ve beni vesile kıldı. Çocuklarımın yüzlerine ve karakterlerine baktığım zaman çok şaşırıyorum. Evimde üç tane insan yetişiyor. Hepsi aynı tencerede pişen yemeği yiyor, aynı sevgi ortamını paylaşıyor, aynı anne babadan oldular ama kişilikleri birbirinden o kadar farklı ki, ‘Bunlar benden değil senden Yarabbi.’ diyorum. Bu düşünceyle onların birey olduklarını küçüklüklerinden beri kabullendim.”

Samiye Hanım’a göre annelik çok güzel ve eğlenceli bir şey. Çünkü çocuklarının yaşına inip hem onları anlamaya çalışıyor hem de onların zevklerini paylaşıyor. Çocuklarıyla birlikte gezmekten büyük mutluluk duyuyor. Bazı yerlere yalnız gitmelerinden hep beraber bir şeyler yapmayı tercih ediyor. Sümeyye sayesinde bütün alışveriş merkezlerini biliyor. Çok

kitap okuyan ve sinemayı seven Safvan'la birlikte yeni çıkan tüm filmleri görüyor. Lütfiye ile Tahtakale'deki boncukçuların müdavimi olmuş. Beğenmediği, daha farklı olmasını istediği yönleri de var elbette çocuklarının ama bu durumda bile "Ben onların yaşındayken kim bilir neler yapıyordum? Bu da böyle bir dönem. Gün gelip anlayacaklar." diye düşünüyor. Eleştirmek yerine anlamaya çalışıyor.

Anneler kızar elbette ama...

Özellikle dağınık olmalarına çok kızıyor. Bazen girip odalarını topluyor, bazen de dağınıklıkta sıkılmaları için hiç karışmadan bekliyor. Silgi koleksiyonu yapan Lütfiye'nin ilk başta bu hevesine anlam veremezken şimdi kızını sevindirmek için gittiği yerlerden güzel silgiler alıyor. Safvan'ın kendini parçalarcasına basket oynamasına, Harry Potter serisini tekrar tekrar okumasına, ney üflemeği öğrendiği hâlde artık neye çalışmamasına kızıyor ve derslerine daha çok önem vermesini istiyor. Sümeyye'nin spor kıyafetler yerine, daha yetişkin bir hanım gibi giyinmesini, şık takılar ve çantalar kullanmasını istiyor. Ama Samiye Hanım bu isteklerini, hiçbir zaman çocuklarının tercihlerini kötüleme ve istediği gibi davranmaya zorlama şeklinde dile getirmiyor.

Onları bu hâlleriyle de çok sevdiğini dile getiren Samiye Hanım şöyle konuşuyor: "Bazen şakacıktan da olsa daha sert bir anne mi olsam, diye düşünüyorum ama sonradan böyle daha mutlu olduğumuza karar veriyorum. Yaşlarının gereği farklı olan her şeye karşı merak ve arayış içindeler. Meşru daire içinde bana uygun gelmeyen şeyler istediklerinde, bunun da bir dönem olduğunu ve gelip geçeceğini düşünüyorum. Seneden seneye zevkleri farklılaşıyor. Safvan

bir gün eve çok acılı şarkılar söyleyen bir arabeskçinin kasetiyle geldi. Şok oldum ama tepki göstermek yerine gidip daha uygun müzikler olan bir pop kaseti aldım ve bunun daha kaliteli olduğunu anlattım. Çocuklarımın yaptığı şeylere temelden karşı çıkmaktansa yerine alternatifler sunmaya çalışıyorum.”

Çocuklar annelerini değerlendiriyor

Sümeyye: Böyle bir annem olduğu için kendimi şanslı adediyorum. Onun bizimle beraberken mutlu olduğunu görmek ayrıca bir mutluluk sebebi. Aynı dilden konuştuğumuzu düşünüyorum. Ufak tefek anlaşmazlıklar da oluyor tabii. Mesela, bazı durumlar oluyor, annemizle paylaşıyoruz ama babamızın duymasını istemiyoruz. Annem durumun vahametini anlayınca babama anlatıyor. Babama karşı mahcup oluyoruz. Anneme iyi bir evlat olduğumu düşünmüyorum. Üniversite sınavı öncesinde onu çok üzdüğümü biliyorum. Ufak bir kopukluk oluşmuştu.

Safvan: Annemin beğenmediğim pek fazla şeyi yok ama aslında biraz panikatak olduğunu düşünüyorum. Hâdise açıklığa kavuşmadan panikliyor. Parmağım incinse kırık mı diye telaşlanıyor. Derslerimin daha iyi olmasını istiyor. Kitap okumama kızıyor biraz. Dinlediğim farklı müziklere başka bir anne olsa tepki gösterir ama annem kızmıyor.

Lütfiye: Annem çok iyi. Onunla her şeyi yapabiliyoruz. İsteklerimizi geri çevirmiyor. Yeni aldığım eşyalara veya saçırma çok karışıyor. Önce çok çirkin diye tepki gösteriyor ama sonradan hatasını fark ediyor. Bir de çok panik oluyor. Küçük şeylere büyük tepkiler veriyor.

Samiye Hanım: “Çocuklarımın başarılı olmasını istiyorum”

“Çocuklarımın öncelikle dindar olmasını isterim. Çünkü maneviyatlarının güçlü olması çok önemli. Hayatları boyunca iyi veya kötü birçok şeyle karşılaşacaklar. Allah'a bilinçli ve samimi iman etmek insanı tehlikelerden koruyor. İyi çevreler edinmeleri için çalışıyorum. Ayrıca, hangi meslekte olursa olsun başarılı olmalarını istiyorum. Yeteneklerini geliştiresin, farklı ve lider insanlar olsunlar. En çok sağlıklarını kaybetmelerinden korkuyorum. İyi bir evlilik yapmalarını isterim. Kendilerine uygun olmayan insanları seçmelerinden korkuyorum. Gençlerin tuzağına düştüğü birçok tehlike var ama çocuklarıma güveniyorum. Temeli iyi attığımızı sanıyorum. Ama yine de fark ettirmeden sürekli kontrol ediyorum. Bütün arkadaşlarını ve ailelerini tanıyorum. Onları eve davet ediyorum. Yatılı kalıyorlar. Güzel ailelerin çocuklarıyla tanışmalarını sağlıyorum.”

Çocuklarım için dua ediyorum

“Hamile kaldığım zaman, beyin hücreleri gelişene kadar akıllı ve açık zihinli olmaları için sürekli salat-ı tefriciye duasını okudum. Doğuma on gün kala yine sağlıklı doğmaları için salat-ı tefriciye okuyup dua ettim. İlk evladım doğduğundan beri her namazımda onlar için ‘Allah’ım hayırlı evlat kıl. Dininde hayırlı Müslüman kıl.’ diye dua ediyorum. Teheccüde kalktığım zaman da ilk duam onlar için oluyor. Doğru yolda güzel insanlar olmaları için dua ediyorum.”

Mutlu olmanın maddî imkânlarla bir ilgisi yok

“Sevgimizi pahalı hediyelerle göstermiyoruz. Lütfiye takıya çok düşkün. Mağazadan hazır almaktansa Tahtakale'deki

boncukçuları dolaşip evde birlikte tasarım yapıyoruz. Bu şekilde daha mutlu oluyor. Çocuklarım hiç marka düşkünü olmadı. Mutlu olmak için pahalı zevklerinin olmasına gerek yok. Bir şeyi istedikleri zaman eğer yapamayacaksa daha uygun alternatifler sunarım önlerine. İsteklerini kesinlikle reddetmem. Çözüm üretmeye, farklı fikirler vermeye çalışırım. Bu şekilde daha iyi anlaşıyoruz ve mutlu oluyoruz.”

“İlk aldığım Anneler Günü hediyesi tuzluktu”

“Anneme ilkokul 3. sınıfa giderken bir tuzluk almıştım Anneler Gününde. Elinde çamaşır yıkarken sarılıp vermiştim. Çok sevinmişti. Ondan sonra hiç ihmal etmedim. Keşke şimdi olsa da yine kutlasaydım. Biz çocuklarımla hediye faslını aştık. Önce ben duyana kadar aralarında epeyce fısıldaşıyorlar. Kendinizi hiç yormayın, gelin bir sarılalım, hediye gerekli değil, diyorum ben de. Şimdiye kadar aldığım en güzel hediye Lütfiye'nin iki sene önce benim için yaptığı karttı. İçine şiir yazmış, pembe bir gül yapıştırmış, kurdelelerle süslemiş. Çok duygulanmıştım. Dünyanın en değerli hediyelerinden daha değerliydi benim için.

Çocuklar sevgisini nasıl gösteriyor?

Birbirimize sevgimizi her fırsatta ifade ettiğimiz için özel günlere ihtiyacımız yok. Safvan sevdiği yemeği yaptığım zaman ellerime sarılır öper, bu ellerle mi yaptın, der. Lütfiye genelde dağınık olduğu için kimse yokken evi düzenleyerek sürpriz yapar. Sevgisini en güzel gösteren ise Sümeyye. Dışardan geldiği zaman öper, evden çıkarken öpmeden ayrılmaz. Beni biraz durgun gördüğü zaman ilgilenir, sebebini sorar. Konuşuruz. Beni rahatlatacak şeyler söyler.

ÜVEY ANNECİĞİM SENİ ÇOK SEVİYORUM

Üvey annesine sarılıp “Seni çok seviyorum” diyebilen kaç üvey evlat vardır bilemeyiz ama en azından bunu içinden gelerek söyleyecek, iki kişi tanıyoruz. Esra ile ablası Aslı, öz annelerinin vefatından sonra kendilerine çok iyi bakan ve yetiştiren ikinci anneleri Halime Hanım’ı gerçekten çok seviyorlar.

Pamuk Prensese zehirli elma yedirmeye çalışan üvey anneyi bilmeyen yoktur. Bu yüzden üvey anne deyince bütün çocukların sırtından soğuk bir ürperti geçer. Büyükler için de ‘çocuğun üvey anne veya üvey baba elinde kalması’ dağlara taşlara havale edilecek bir durumdur. Bir kadın, eşinin çocuklarına ne kadar iyi bakarsa baksın adı ‘üvey’dir bir kere, mutlaka eksigi, kusuru bulunur. En azından ön yargılarımız gereği, bütün üvey annelerin üvey evlatlarına acımasız ve sert davranacağını, üvey evlatların da yeni gelen anneye karşı saygısız

ve asi olacağını düşünürüz. Televizyon dizileri ve gazetelerin üçüncü sayfa haberleri de bu ön kabullerimizi desteklemeye devam eder. Oysa, bir kimsenin kalbinde Allah (celle celâlüh) korkusu ve merhamet varsa, ahirete iman ve hesap gününün endişesi varsa öz-üvey demeden bütün çocuklara karşı şefkatli, bütün büyüklere karşı da hürmetli olur.

Yetimin başını okşamak bile çok büyük sevap iken onları huzur dolu bir aile ortamında sevgiyle yetiştirmek ne kadar takdire şayan bir tavidir. Üvey annesine sarılıp “Seni çok seviyorum.” diyebilen kaç üvey evlat vardır bilemeyiz, ama en azından bunu içinden gelerek söyleyecek iki kişi tanıyoruz. Esra ile ablası Aslı, öz annelerinin vefatından sonra kendilerine çok iyi bakan ve yetiştiren ikinci anneleri Halime Hanım’ı gerçekten çok seviyorlar. Çünkü son derece iyi ve merhamet dolu bir kalbe sahip, mütevazı, ismi gibi yumuşak huylu olan Halime Hanım da kızlarını en az kendi doğurduğu oğulları kadar çok seviyor.

Halime Hanım ile Ahmet Bey’in acılarıyla başlayıp mutlulukla devam eden hikâyesi eşlerini kaybetmeleri ile başlıyor. 10 aylık bebeği İbrahim ile 18 yaşında dul kalan Halime Hanım, 10 yıl boyunca evliliği hiç düşünmeden kendi ailesinin yanında hayatını sürdürmüştü. Bu arada on yıllık evli olan Ahmet Bey’in kanser hastası olan eşi vefat etmiş ve Ahmet Bey 9 ve 5 yaşlarında iki kız çocuğu ile yalnız kalmış. Yaşlı babaannenin yardımcılarıyla 6 ay kadar hayatlarını sürdürseler de özellikle kızlarının bakımını düşünen Ahmet Bey tekrar evlenmeye karar vermiş. Akrabaların tavsiyesi ile tanışmışlar. Ahmet Bey kızlarını da alarak gitmiş Halime Hanım’ı istemeye ve çocukların annesiz kalmalarına çok üzülen Halime Hanım hiç aklında evlilik yokken teklifi kabul etmiş.

O günleri anlatırken “Takdir-i ilahi. Bugün bile şaşırıyorum nasıl kabul ettiğime. Çünkü babamın evinde hiçbir sıkıntı yoktu. Ama herhâlde kızlarımın o hâli beni etkiledi. Onlara annelik yapmak istedim. Babam ‘Çocuklara iyi bakabilecek misin, onlara anne olabilecek misin?’ diye sordu. ‘İnşallah başarırım.’ dedim. Görevim hâlâ bitmedi. İnşallah Allah’ın emanetine doğru dürüst sahip çıkmışımdır. Bunun için gayret ettim. İnşallah Allah onlar yüzünden beni hesaba çekmez, diyor Halime Hanım.

Tek üzüntüsü ise; dedesinin, oğlu İbrahim’i kendisine vermemesi olmuş. “En büyük üzüntüm İbrahim’i bırakmak oldu. Onun acısı içimde yandı hep. Kızların üzüntüsü ve onun acısı birbirine gömüldü.” diyen Halime Hanım, biraz da bu ayrılığın verdiği hüznle kızlarına daha çok sevgi ve şefkat gösterdiğini söylüyor. Uzak olmalarına rağmen Esra, Aslı ve Akın; İbrahim ağabeylerini çok sevmiş ve bütün tatillerini Aydın’da, onunla birlikte geçirmişler. Esra, ağabeyi için “Belki de bizim yüzümüzden annesinden ayrı kalmış, bunun üzüntüsünü yaşamış ama hiçbir zaman hissettirmede bunu. Her zaman ağabeylik yaptı. Babama da ‘baba’ diye hitap eder ve hürmet gösterir.” diyor.

Evde üvey kelimesi kullanılmıyor

Aile ortamı ne kadar sıcak olursa olsun ‘üvey’ kelimesinin soğuk bir havası vardır. Sohbet sırasında mecburen kullansak bile bu kelime bu ailede hiçbir zaman dile getirilmemiş. Esra, annelerini anlatırken ‘kendi annem/şimdiki annem” demeyi tercih ediyor. Halime Hanım ile Ahmet Bey evlendikten sonra bir erkek evlatları daha olmuş. Bugün 17 yaşında olan Akın, ablalarının başka anneden olduğunu, ağabeyi İbrahim’in ba-

basının da başka bir kişi olduğunu daha geçen yıl öğrenmiş. Halime Hanım, kızlarına o kadar güzel annelik yapmış ki, Akın hiçbir fark sezmemişken, bir de “Ablalarımı benden daha çok seviyorsun.” diye annesine darıldığı bile olmuş. Oğlu doğduğu zaman tüm akrabalarından ona bir şey anlatmamalarını rica etmiş Halime Hanım. Çocuklar arasında sürtüşme yaşandığı zaman “Sen zaten benim üvey ablamsın veya üvey kardeşimsin, o yüzden böyle yapıyorsun.” şeklinde diyaloglar yaşanmasın istemiş.

Aslı ile Esra, annelerinin hastalığı ve vefatından sonraki dönemde anne ihtiyacı duydukları için yeni anneyi çok çabuk kabullenmişler. Halime Hanım’ın şefkatli tavırları sayesinde hemen kaynaşmış, hiç yabancılik çekmemişler. Hatta Aslı, okuldan arkadaşlarını getirip yeni annesiyle tanıştırmış. Sonraki dönemlerde akrabaların sarılıp ağlamaları, “Bize annenizi hatırlatıyorsunuz.” demeleri daha çok üzmüş çocukları. Annelerinin gerçekten dışarıdan görüldüğü gibi iyi olduğunu, iyi bakıldıklarını anlatmışlar. Çok iyi bir aile modeli olduğu için geçmişe dair hiçbir şeyi hatırlama ihtiyacı hissetmediklerini belirten Esra “Yeni annemizle kötü şeyler yaşasaydık, kendi annemizle geçirdiğimiz vakitleri hatırlamaya çalışırdık belki ama ‘Annem olsa bizi böyle severdi, canım kızım derdi.’ demedik hiç. Anne sevgisi anlamında hiçbir eksiklik hissetmedik. Okuldan eve gelince soğuk odamda aç karnıma oturup ‘Annem olsa bana çorba hazırlamış olurdu.’ demedim hiç. Çünkü her seferinde annemin sıcak çorbası hazır olurdu. Kendimi çok şanslı hissediyorum. Öz annesiyle sıkıntı yaşayan, anlaşılamayan insanlar varken ben böyle bir anneye sahibim. Bu lütufların karşılığında ne yapsak şükürnü eda edemeyiz. Annemin hakkını da ödeyemeyiz.” diyor.

Halime Hanım'ın evlatlarına yönelik davranışlarında en önemli ölçüsü Allah'ın (celle celâlüh) hoşnutluğu ve rızası olmuş. Yaptığı iyilikler karşılığında maddî, manevî hiçbir beklentiye girmeyen, onlara bunu hatırlatma gereği bile hissetmeyen Halime Hanım şöyle konuşuyor: "Bazı kadınlar gibi ben de onlara kötü davranabilirdim. Ama o zaman da ailemde huzur olmayacak, eşimle sürekli çatışma içinde yaşayacaktık. Bir de ahirette Allah (celle celâlüh) bana dünyada yaptıklarımın hesabını soracaktı. İki yönden de zararlı olan bir şeyi niye yapayım ki? Ben de her iki dünyada da mutlu ve huzurlu olmayı seçtim. Çocuğunu döven, ezen, kıran insanlar ne kazanıyor sanki? Bu tür olayları duyunca çok üzülüyorum."

Esra: "Arkadaşlarım

'Senin annen mi öz, bizim ki mi?' diye soruyor"

Liseden sonra üniversiteye gitmeyiip çalışmayı düşünüyordum. Annemin teşviki ve gayreti ile üniversite okudum. Şimdi master yapmak için yurtdışına gitmeye hazırlanıyorum. Annem eğitim konusunda hep destekledi beni. Annemin ikinci annem olduğunu söylediğimde arkadaşlarım çok şaşırırdı. Annem, o kadar iyi davranır ki bize "Senin annen mi öz, bizim ki mi?" derler. Okula giderken evde hiç iş yaptırmadı bana. Şimdi bile şunu yap demez. Bazen öğretmek için bazı şeyleri gösterir. Ders çalışırken meyveyi soyup tabakla odama getirirdi. Kendi annem de olsa ancak bu kadar olurdu herhâlde. Küçüklüğümden beri hep annemin beni babamdan daha çok sevdiğini düşünmüştümdür. Çünkü gerçek annem olsa belki bu kadar severdi. İnsanın öz annesi olsa kızar, belki döver ama annem bize hiç kızmadı. Hep yumuşak yaklaştı. Güzel güzel anlattı doğruları. Onun hoşgörüsü sayesinde başımı

örtmeye karar verdim. Çocukluğumuzda verdiğimiz sıkıntı ve üzüntülerin yerine bugün daha iyi davranmaya çalışıyoruz anneme. Bize koyduğu sınırların kıymetini yeni anlıyoruz.

Halime Hanım: “Kızlarımı hep şımarttım”

Kızlarımı diğer kardeşlerinden ayırmadım. Onlara karşı görevlerimi yapmaya, anneleri olmaya çalıştım. Maddî-manevî hiçbir sıkıntıyı önemsemedim. Görevim hâlâ devam ediyor. Büyüğünü evlendirdim. Esra'nın da uzağa gitmesine gönlüm razı olmuyor, ama eğitimini tamamlamasını istiyorum. O ders başındayken bir bardak su istemedim. Odasına sürekli bir şeyler götürdüm. Yatıp dinlensin istedim, ev işi yaptırmadım. Kendisini yetiştirsin, başarılı olsun, vatana millete faydalı olsun, geleceğin güzel bir annesi olsun istedim. Onun için benim yaptığım şeyler çok küçük kalır. Üvey gibi hiç düşünmedim. Bu kelimeyi hiç kullanmadım. Hep benim kızım diye düşündüm. Esra benden hiçbir şey saklayamaz. 'Kızım anneden gizlenmez.' derim. Her şeyi paylaşırız. Aslı da hiç sıkıntı çekmedi. Hep şımarttım onları. Kendi oğlum ters bir şey yaptığında daha çok kızıyorum ama kızlarıma karşı kendimi frenliyorum.

YETİM KIZLARI BÜYÜTÜP EVLENDİRDİKTEN SONRA KENDİ EVLADINA KAVUŞTU

22 yıl boyunca bütün Mayıs aylarının ikinci pazar gününü evlat hasretiyle geçirdikten sonra kavuştuğu kızına bakışını tarif etmek mümkün değil Nevin Yazıcı'nın. 43 yaşındaki Yazıcı, Anneler Günü'nü ilk kez kutladığı gün, evlat sahibi olmak için ümitle bekleyip dua eden bütün çiftlerin bu mutluluğu yaşamaları için dua etti.

Aslında İrem Nur doğduğundan beri bütün günler çok büyük mutlulukla geçiyor Yazıcı çiftinin evinde. Baba Erdoğan Yazıcı, işten arta kalan vakitlerini onunla geçirmek için can atıyor. Anne ise evladına her bakışta onu veren Allah'a şükrediyor. Geceleri uyandırmasını bile nimet bilip "Kızım rahmet getirdi evimize. Gece uyanıp Rabbimi anmama vesile oluyor." diyor. Çocukları olmadığı için çok üzülen Yazıcı çifti 22 yıl içinde çalmadık kapı bırakmamış. Gittikleri doktorlar her ikisinde

de çocuk sahibi olmamaları için hiçbir sebep bulamadığı için ümitlerini hiç kaybetmemişler. Bu arada Nevin Hanım, eşinin iki üvey kız kardeşini büyütüp evlendirmiş.

“Mevlâm sanki onların bu evden güzellikle çıkmalarını bekledi ve iyi davranışımın ödülünü verdi kızımı lütfederek.” diyen Nevin Hanım, İrem Nur’un doğuş sürecini şöyle anlatıyor: “Geçen sene rahatsızlandım. Sinirsel bozukluk yaşamaya başladım. Psikolojik tedavi gördüm ama psikologla sürekli eski yaşadıklarımı konuşmak bir çözüm getirmedi. Zaten doktorum da psikolojik bir rahatsızlığım olmadığını söyledi. Eski doktorum Fatma Sevil Ozan’a gittim. Yaptırdığım bütün tahlil ve filmleri de götürdüm. Ayakta duramayacak kadar zayıflamıştım. Umreye gitmeden önce tedavi olmak istiyordum. Tahlilleri inceleyen doktorum bütün kadınlarda bulunan ve süt yapmaya yarayan prolaktin hormonunun bende çok yükseldiğini fark etti. ‘Bu hormon fazla olunca insanı çıldırtır âdeti. Mideye vurur. İştahsızlık yapar. Vücutta ödem, tüylenme oluşur. 200’ü aştığı zaman beyinde tümör yapabilir.’ dedi. Benim hormon değerim 120’ye çıkmıştı. Normalde ise 6-20 arasında olması gerekiyordu. Doktorum, bu hormon normale düşmedikçe hamile kalamayacağımı söyledi. Meğer yıllardır çocuk sahibi olamayışımın sebebi buymuş. Çeşitli ilaçlar kullandım. 6 ay sonra hormon değeri 18’e düştü ve hamile kaldım. Öyle şok olmuşum ki o anda. Zaten yıllardır biliyordum bir şeylerin çözüleceğini, önümün açılacağını.”

İlk iki hamileliği düşükle sonuçlanan Nevin Yazıcı, 3. hamileliğinin sonunda İrem Nur’u dünyaya getirdi. İrem Nur biraz büyüdükten sonra eğer sağlığı elverirse ikinci çocuk da istiyor. Baba Erdoğan Yazıcı da Allah’tan (celle celâlüh) hiç ümit kesmediklerini şöyle anlatıyor: “Bizim Rabbimiz var dedik, O’ndan

bekledik. Eğer ruhlar âleminde yarattıysa bu dünyaya bir vesileyle geleceğine inandık. Yaratmadıysa da Allah'ın takdiridir deyip razı olduk. 22 yılda kesinlikle çocuğumuzun olmayacağını hiç düşünmedik. Hatta beğendiğimiz isimleri koyma hayali kurduk. İnançlı insanlarız. Yasin sûresinin sonundaki 'kun fe yekun'un anlamını idrak ettik. Rabbim ol deyince oluyor."

Çocuğun olmaması, birçok çift arasında evliliği bitirmeye götürecekt kadar büyük sorunlara sebep olabiliyor ama Yazıcı çifti için bu durum hiçbir zaman çatışma sebebi olmamış. Çocukluktan beri birlikte büyüdüklerini ve severek evlendiklerini belirten Erdoğan Yazıcı "Elhamdülillah mutlu bir yuvamız var. Kızımız olunca mutluluğumuz perçinlendi. Ayrılmayı veya birbirimizi kusurlu görüp suçlamayı hiç düşünmedik." diye konuşuyor. Nevin Yazıcı da "Rabbimin bana evlat vereceğini biliyordum. Vaktini bekliyordum sadece. Evliliğimizde hiç problem olmadı. Hatta eşim ben istemiyorum diyordu da ben kendi canımı yakıyordum. Rabbime çok şükür borçluyum." diyor.

Erdoğan Yazıcı: "İşim bitince koşa koşa eve geliyorum"

İşim bittikten sonra dışarıda durmak istemiyorum. Hatta katıldığım bazı sosyal faaliyetleri de aksatmaya başladığımı fark ediyorum. Sanırım, bu da Rabbimin bir imtihanı. Baba olmak çok değişik bir duygu. Çocukları çok severim. Komşu çocukları babalarından çok bana yakındı. Ama insanın kendi çocuğu olması başka bir duygu. Erkek olmadığı için hiç üzülmedim. Peygamber Efendimiz'in (sallallahü aleyhi ve sellem) soyu kızımdan devam etti. Kız olunca üzölmek Cahiliye'de kalmış bir şey. İkinci olursa erkek isteriz elbette. Hiç olmazken bugün ikinciye düşünmek müthiş bir durum.

Nevin Yazıcı: “Rabbim her hanıma anneliği tattırsın”

Anneliğin tarifi imkânsız. Dilerim, Rabbim her hanıma tattırsın. Çocukları çok seviyordum ama anneliğin bu denli güzel olacağını tahmin etmezdim. Kızıma çok teşekkür borçluyum, beni annelik gibi bir mertebeye erıştirdiği için. Kızım için hiçbir hayal kurmuyorum. Asıl olan benim için geldi, gerisini Mevlâm bilir. Rabbim kendine layık kul eylesin. Hiçbir anne kötü anne değildir, hiçbir evlat da kötü değildir. Herkesin imtihanı farklıdır. Rabbim imtihan eder. Her daim dua ediyorum, Rabbim önünü açsın ve dünya âhiret saadetini versin. Ben annemin 7. ve en son çocuğuyum. Beni hiç istememiş. Düşürmek için çok uğraşmış. Bir gece rüyasında beni görünce kalkıp tövbe etmiş. İstemeyişinin sebebi olarak ‘yokluk dönemiydi’ diyordu ama biliyorum evimizde sıkıntı yoktu. Yarınımızın ne olacağını Rabbim bilir. Kimse geleceği için yatırım yapamaz. Dilerim Rabbimden bütün çocuklar mutlu yaşasın, hiçbir çocuk esaret altında yaşamasın, yokluk ve acı çekmesin. Çünkü hiçbir bebek dayanamaz buna.

ENGELLİ ÇOCUĞU VEFAT EDEN ANNE, ENGELLİLERE OKUMA YAZMA ÖĞRETTİ

Zihinsel veya bedensel özürlü bir evlada sahip olmak anneliğin en büyük imtihanı olsa gerek. Onu hem çok sevmek hem de verdiği maddî-manevî sıkıntılara katlanmak herkesin omuzlayabileceği bir yük değildir. Zühre Şener, bu yükü başkalarının çocuklarını eğiterek omuzlamaya devam ediyor.

Zihinsel veya bedensel özürlü bir evlada sahip olmak anneliğin en büyük imtihanı olsa gerek. Onu hem çok sevmek hem de verdiği maddî-manevî sıkıntılara katlanmak herkesin omuzlayabileceği bir yük değildir. Bedensel ve zihinsel engelli kızına 8 yıl baktıktan sonra engelli çocukları eğitmeye çalışan Psikolog Zühre Şener ise daha büyük bir zorluğa karşı mücadele ediyor. Rehabilitasyon merkezinde öğretmenlik yapan Şener, bu görevi özellikle istediğini, bu şekilde kalbindeki acıyla yüzleşmeye çalıştığını söylüyor. Engelli çocuklarla birlikteyken kendisinin de bir çeşit terapi gördüğünü ifade eden Şener,

duygularını şöyle anlatıyor: “Bu merkezde çalışmayı özellikle istedim ve idealist bir şekilde başladım. Zihinsel engellilerle birebir ilgileniyorum. Özürlülerle çalıştığım zaman bir nevi terapi oluyorum ama yaram da sürekli kanıyor. Bir taraftan Dila ile, içimdeki acı ile yüzleşiyorum. Bu çocuklar benimkinden çok daha şanslı. Dila bu dünyaya dair hiçbir şeyi algılayamadı ama buradakiler gülmeyi, koşmayı, oynamayı, öğrenmeyi diğerlerinden sadece daha geri olarak yapıyorlar.”

Zühre Şener Dila'yı 18 yaşında dünyaya getirmiş. İlk üç ayını çok normal geçiren Dila, bir gün ateşsiz havale geçirmeye başlamış. Tıpta VES sendromu denilen ve milyonda bir çocukta görülen bu hastalık yüzünden Dila günde 70-80 kez ateşsiz havale geçirmiş. Her havale ile beyin fonksiyonlarından bir kısmını kaybettiği için sonunda tamamen tepkisiz hâle gelmiş. Hayatı boyunca anne babasını hiç tanımamış. Normalde aynı hastalığın uğradığı çocuklar 4 yaşına kadar yaşarken, ailesinin iyi bakımı sayesinde 8 yıl yaşayan Dila, 1999'daki büyük depremden önce vefat etmiş. Zühre Şener, o dönemde acısını biraz olsun unutabilmek için Büyükşehir Belediyesi'nin kriz masasında görev almış.

İnsanların tavırları daha çok üzdü

Dila'dan sonra doğan Ömer Faruk ile Sena ise çok sağlıklı büyümüş. Dila ilk bebeği olduğu için kalbinde çok ayrı bir yeri olduğunu söyleyen Zühre Şener, onun hastalığında ve onu kaybettikten sonra insanların tepkilerinin kendisini daha çok üzdüğünü söylüyor: “İnsanların kızımı görünce ‘iki rahmetin biri’ yani ‘Allah ya şifa versin ya alsın’ demeleri çok yaraladı beni. Onun da bir evlat olduğunu ve annenin evladını sevebileceğini algılayamayan çok insan var. Sağlıklı çocuğumu daha

çok sevmedim Dila'dan. Rabbim onu öyle sevmiş ve yaratmış. O, herkesten de merhametlidir. Bana böyle bir evlat verdiyse bir bildiği vardır elbette, dedim insanlara. Kızımı kaybettikten sonra ağladığımı görenler 'Allah seni kurtardı niye ağlıyorsun' dediler. Onun diğer evlatlarımdan bir farkı yok benim için. Hatta ilk olduğu için çok farklıydı. Ölene kadar kızımdan hiç vazgeçmedim. Evde sürekli onunla konuşur, yaptığım yemeği bile anlatırdım. Bir gün mutlaka geri döneceğine inanıyordum. Belki de bunun için onu kaybetmek çok büyük acı verdi."

Engelli çocuğa sahip olan aileler, çocuklarını sokağa, insanların içine çıkarmaktan çekinir. İnsanların suçlayan veya acıyan bakışlarına, durdurup soru sormalarına, çocuklarına gösterip 'Bak yaramazlık yaparsan sen de öyle olursun.' demelerine katlanmak kolay değildir. Benzer şeyleri Zühre Şener de yaşamış ama her şeye rağmen Dila'yı bebek arabasıyla sokakta gezdirmekten vazgeçmemiş. Özellikle tesettürlü hanımların cahillikle suçlandığını vurgulayan Şener şöyle konuşuyor: "Çocuğumun doktorları bile ilk önce önyargılı davrandı ve 'Mutlaka akraba evliliği veya kan uyuşmazlığı vardır.' diye suçladılar. Bunların hiçbirinin olmadığını ve çocuğumun doğum öncesi ve sonrası gelişim bilgilerini verdiğim zaman şaşırdılar. Bilgimi ve ilgimi görünce saygılı davranmaya ve 'bilgili anne' demeye başladılar. Son zamanlarda doktorlarla birlikte karar verecek kadar öğrenmiştim bu hastalığı. Engelli çocuğu olan ailenin bunu kabullenmesi ve ilk darbeyi aşması çok önemli. Diğer çocuklardan farklı davranmamak lazım. Göstereceđiniz ilgiyle 4 yaş ileri de geri de olabilir çocuğunuz. Gelişim anlamında çok fazla beklenti içinde olmamak da lazım. Diğer çocuklarınıza verdiğiniz sevgi kadarını verseniz yine yeter. Bir anne olarak sevginizi vermeniz gerekiyor öncelikle. Ondan utanmamanız gerekiyor."